

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, joulukuun 28 - Wed. Dec. 28, 1988

FINNISH AMERICAN WEEKLY

84 vuosikerta LXXXIV No. 50 45 cents

Otsonikadon estämiseksi ripeitä toimia

WASHINGTON - Maassamme toimiva yksityinen ympäristökysymyksiin perehtynyt World-watch-tutkimusinstituutti varoittaa, että maapalloa auringonsäteiltä suojaava otsonikerros ohenee oletettua nopeammin.

Instituutin mukaan oheneminen on jo nyt saavuttanut tason, jolle sen oletettiin yltävän vasta sadan vuoden kuluttua.

Instituutti vaati kannanotossaan jälleen kerran aiempaa ripeämpiä toimia otsonikerrosta ohentavien saastepäästöjen vähentämiseksi. Sen mukaan päästöjen vähentämiseen kymmenekseen nykyisestä on tekniset edellytykset, mutta poliittista tahtoa puuttuu.

Instituutin mukaan toimiin on ryhdyttävä nopeammassa tahdissa kuin Montrealin viime vuonna solmittu ilmansuojelusopimus määrää.

Montrealissa sovittiin, että vahingolliset päästöt rajoitetaan vuoden 1986 tasolle, ja niitä on määrä supistaa siitä tasosta puolella vuoteen 1999 mennessä. Mm. kylmälaitteissa ja aerosolisuihkeissa on haitallisia kaasuja.

Instituutti muistuttaa myös siitä, että teollistuneiden maiden tulisi jakaa tutkimustietouttaan kehittyville maille, jotka vasta nyt alkavat laajemmin käyttää freoneja.

Malja Vuodelle 1989!

Aseistakieltäytyjät salataan Etelä-Afrikassa

Matthew Temple pakeni kaksi vuotta sitten Etelä-Afrikasta. Hän haki Englannista turvapaikkaa, jollaisen myöntämistä YK:n 1978 yksimielisesti hyväksymä päätöslauselma suosittaa jokaisen Etelä-Afrikan armeijasta ja poliisivoimista pakenevan kohdalla.

Englanti on suhtautunut näihin pakolaisiin yhtä varauksellisesti kuin kaikkiin mui-

hin Etelä-Afrikkaan kohdistuviin. Kahden vuoden odottelun jälkeen Matthew sai luvan jäädä maahan, mutta pakolaisen asemaa hänellä ei ole.

Pakeneminen Englantiin oli Matthewille helppoa, koska hänen vanhempansa kuten monen muunkin pakolaisen isovanhemmat muuttivat vuosisadan alussa Englannista Etelä-Afrikkaan. Kolmasosalta Etelä-Afrikan nuorista on myös Englannin kansallisuus. Juuri heidän keskuudessaan pakeneminen on hyvin yleistä, kun taas hollantilaisperäisten buurien jälkeläisistä vain harva on lähtenyt maasta.

Etelän vahvin sotakone

Etelä-Afrikassa asevelvollisuus kestää neljä vuotta, josta vakinaisessa palveluksessa kaksi vuotta ja toiset kaksi vuotta koostuvat vuosittais-

ta kertausharjoituksista.

Vakinaisen armeijan vahvuus on yli 100,000 miestä, ja reserviä voidaan kutsua palvelukseen yhtä paljon kuin Suomessakin, 700,000 miestä. Armeija on eteläisen pallopuoliskon vahvin.

Asevelvollisuus on pidentynyt vähitellen vuoden 1967 yhdeksästä kuukaudesta. Angolan itsenäistymisen aikoihin 1970-luvun puolivälissä palvelus piteni kahteen vuoteen ja kertausharjoituksia lisättiin, koska taistelujoukkojen määrää lisättiin.

Maan alle

Ensimmäiset tiedot palvelukseen saapumatta jättäneis-
jatkuu takasivulla

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8 - 10

- Finland's Tommy Ekblom second in Columbus Marathon
- Christmas party in Westminster
- Delaware Finns and American Pioneer Culture
- Kosti Vehanen on official receptions

Sisäsivuilla:

- Hevosen historiaa sivu 2
- Floridan kuulumisia sivu 5
- Tampereen Työväen Teatteri esityksessä sivu 6
- Fitchburg ja ympäristö sivut 12 & 12
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

Juhlavuosi päättymässä

Päättymäisillään oleva vuosi on ollut merkittävä ja tapahtumarikas amerikansuomalaisten historiassa. Tänä vuonna huomioitiin Pohjois-Amerikkaan suuntautuneen siirtolaisuuden 350-vuotisjuhlaa sekä Suomen ja Yhdysvaltain välistä Ystävyyssuotta.

Näissä merkeissä on järjestetty lukuisia tilaisuuksia Atlantin molemmiin puolin osoituksena maitten välisestä ystävydestä ja yhteydenpidosta. Kautta Yhdysvaltoja kiertäneet suomalaiset näyttelyt, konsertit ja muut juhlavuoden esiintymiset ovat tehneet Suomea ja sen taiteita tunnetuimmaksi tällä mantereella.

Pääministeri Harri Holkerin ja eduskunnan puhemies Matti Ahteen vierailut edustivat virallista puolta. Heidän lisäksi monet muut poliitikot ja vaikuttajat osallistuivat juhlavuoden tapahtumiin joko puhujina tai Suomen valtion virallisina edustajina.

Tuntuu siltä, että siirtolaisia on vihdoinkin opittu arvostamaan vanhassa kotimaassa Suomessa. Enään heitä ei pidetä parempaa elantoa kaukomailta etsimään lähteneenä petturijoukkona. Tiedetään, että elämä ei ollut ruusuista täälläkään, mutta kovalla työllä ja suomalaisella sisulla siirtolaispolvi onnistui rakentamaan lukuisia suomalaisyhteisöjä Pohjois-Amerikkaan.

Vuosikymmenten kuluessa siirtolaispolvi on amerikkalaistunut, suomenkielikin on alkanut kadota, mutta suomalaisuus elää edelleen voimakkaana. On ymmärrettävää, että englantia kuullaan yhä enemmän ja enemmän suomalais-tilaisuuksissa, koska toisen, kolmannen ja neljännen polven amerikansuomalaiset eivät yksinkertaisesti osaa suomea. Tällainen kehitys on täysin luonnollista.

Kielen katoamiselle emme ehkä voi mitään. Se saattaa olla vain ajan kysymys. Suomalais-traditiot ja niiden jatkaminen eivät ole kielestä kiinni. Ne me voimme istuttaa ikuisiksi ajoiksi tälle mantereelle.

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)
Second class postage paid at Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaa Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaa, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR Marita Cauthen
BUSINESS MANAGER Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508) 343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Monday before the Thursday the ad is to appear. Raivaa Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Hevosella on loistava menneisyys

Hevonen on palvellut ihmistä yli neljän vuosituhannen ajan.
Hevonen on myös ollut verraatomana apuna taisteluissa valtakuntien kohtaloista.

Vaikka nykyisenä koneiden aikakautena hevosta tarvitaankin etupäässä vain huvittelun ja urheilun välikappaleena, pysy se silti ihmisen uskollisena ystävänä ja palvelijana.

Aikoinaan huvitti suomalaisia yleisöä jossakin helsinkiläislehdessä julkaistu pilapiirros, joka esitti autojen vilinästä koomisen näköisenä hölmistelevää hevosta. Tekstinä taisi olla: "Viimeinen mohikani" - tai ainakin jotain sen suuntaista.

Tarkoitus oli kuitenkin selvä: moottoriajoneuvojen aikakaudella hevonen on lähinnä naurettava ilmiö. Se on muistomenneiltä vuosisadoilta, aikansa elänyt ja väistymään joutava.

Hevosella on kuitenkin kunniakas, jopa loistavakin menneisyys, joka alkaa jostakin ammoisesta esihistoriallisen ajan hämärästä. Eikä sen suuriarvoista merkitystä inhimilliselle kehitykselle voi kukaan kieltää.

MONGOLIT - MAAILMAN ENSIMMÄINEN RATSASTAJAKANSA

Hevosien jäljet vievät kausitään, hamaan Keski-Aasian aroille. Yhä vielä meidän päivinämme siellä liikkuu laiturilla puoliviljejä hevoslaumoja paimenineen. Siellä elää niin ikään maailman ehkä vanhin ratsastajakansa - mongolit.

Useita kertoja historiallisena aikana he ovat ratsujensa selässä hyökänneet lännen maihin hävittäen kukoistavia seutuja tulella ja miekalla. Ovatpa he Attilan, Dzhangis-kaanin ja Tamerlanin kaltaisten hallitsijain johdolla perustaneet mahtavia, joskin lyhytikäisiä valtakuntia.

Mongoleista onkin sanottu,

että he ovat syntyneet ratsaille. Ja monasti he osaatkin ratsastaa jo ennen kuin oppineet edes kävelemään.

Aikaisemmin hevosen liha oli heidän mieluiseksi ruoaksi, ennen kuin heistä tuli buddhalaisia. Niin ikään tammamaidosta he saavat juovutusjuomiansakin - kumissin. Heidän pääasiallisena omaisuutenaan ovat tosin näöltään rumat, mutta sitkeät ja tavattoman nopeat puolivilillit hevoset.

Keski-Aasian aroilla kesy hevonen kulkeutui Intiaan, Turkestaniin ja Kiinaan. Ehkä neljä vuosituhatta sitten se löysi tiensä myös Babyloniaan ja Assyriaan, niin kuin voidaan päätellä tuon aikakauden aikaisista kivi- ja metalliesineistä.

Siellä hevosesta tulikin ensimmäisen kerran vetoeläin. Kuvissahan hevonen näet poikkeuksetta esiintyy valjastettuna taisteluväunujen eteen. Taisteluväunujen miehistönä oli yleensä kaksi tai kolme soturia, joista yhden tehtävänä oli ohjata hevosta ja toisten ampua jousilla. Väunä veti yksi tai useampi hevonen, ja niitä käyttivät yleensä vain ylemmät sotapäälliköt.

HEVOSEN PELOSTA HEVOSKAUPPAAN

Egyptin historiasta ei ole tavattu ennen 14. dynastiaa - n. 1700 eKr. - minkäänlaisia jälkiä hevosesta. Mutta noihin aikoihin maan valloittivat hyksot, joka oli todennäköisesti seemiläinen kansa. He hyökkäsivät idästä hevosten vetämissä taisteluväunuissään synnyttäen kauhua egyptiläis-

issä, jotka eivät olleet milloinkaan tätä ennen nähneet hevosia.

Pian egyptiläiset kuitenkin vapautuivat hevosen pelostaan. Hyksotille annettiin lähtö-, mutta hevonen jäi. Ryhtyivät he perustamaan oikein hevossiittolaitakin. Hevosenhoidosta kehittyi egyptiläisille tärkeä työala.

Egyptiläiset ottivat hevosen sotalaitoksen käyttöön; sittemmin valtakunnan armeijassa olivat suuria taisteluväunuyksiköitä. Esimerkiksi faarao Seostris lähti kerran sotaretkelle mukanaan peräti 2700 hevosten vetämää taisteluväunua ja 2400 ratsumiestä.

Niin ikään egyptiläiset harjoittivat myös hevosten maastavientiä. Kerrotaan että he mm. möivät kuningas Salomonille hevosia 1400 taisteluväunua ja 1200 ratsumiehen tarpeiksi. Hinnan väitettiin olleen 150 sikliä hopeaa hevosesta. Siviilikäyttöön egyptiläiset eivät hevosia ottaneet; vetoeläiminä käytettiin edelleen aasia ja härkää.

RATSUVÄESTÄ KEHITTYI PERSIAN TÄRKEIN ASELAJI

Persiassa, joka 500-luvulla eKr. alkoi paisua maailmanvallaksi, ei varhemmin tunnettu hevosta lainkaan. Valtakunnan perustaja Kyroskin opetteli - kertoman mukaan - suurella vaivalla ratsastamaan vasta isoisänsä, Astyages - kuninkaan hovissa.

Ryhdyttyään sitten taisteluun meedialaisia vastaan jatkuu seuraavalla sivulla

Nimipäivät

Tammik. 1 p., Uudenvuodenpäivä
Tammik. 2 p., Aapeli
Tammik. 3 p., Elmo, Elmer
Tammik. 4 p., Ruut
Tammik. 5 p., Lea, Leea
Tammik. 6 p., Harri
Tammik. 7 p., Aukusti, August, Aku
Tammik. 8 p., Hilppa

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1988: Yhteensä: \$5,256.98

Helvi D. Moyer, Vernon, CT \$5.00

Serkkuna Jean (Ebba Fonsell) Rutkowskin muistolle
Ellen (Jaakkola) ja Arvi Olavi Waananen
Los Altos, CA \$50.00

Kultaisen län Kerho, Fitchburg, MA \$100.00
Kaleva Finnish Language School
Fitchburg, MA \$50.00

Kiitos myös Olavi Vainiolle, Ashburnham, MA, joka joulun alla toi kaksi kaunista seppelettä koristamaan Raivaajan toimituksen ulko-ovia.

Kiitos lahjoittajille!

HEVOSELLA...
jatkoa edellis sivulta

hän sai kokea millainen voima ratsuväellä todellisuudessa oli. Voiton saavutettuaan Kyyros perusti varsinaisen ratsuväen, josta myöhemmin kehittyikin persialaisten tärkein a-seläjä. Hevoset hankittiin Meediasta, joka Armenian ohella oli tuolloin tunnettu hevostensa runsaudesta.

Persian suuruuden aikoina mainitaan eräällä paikkakunnalla - kreikkalaiselta nimeltään Hippobotos - laidunnetun jopa 50,000 kuninkaan hevosta. Armeniasta lähettiin käskynhaltija vuosittain kerrassaan 20,000 hevosta Persiaan; siellä oli näet suuria hevossiittolaita ja armenialaishan pidettiin valtakunnan etevimpinä hevosmiehinä.

Hevonen oli myös persialaisten pyhä eläin, ja erittäin otollinen auringon jumalan uhriksi. Myös virtujen jumalan uskottiin pitävän hevosuhteista. Kun - esimerkiksi - kuningas Kserkses saapui Strymonjoelle, antoivat hänen pappinsa teurastaa valkoisia hevosia uhriksi.

Kuninkaan vaunuja vetämässä oli valkoisia hevosia, ja vainajien arveltiin karauttavan tuonpuoleiseen maailmaan valkoisilla ratsuilla. Ylipäänsäkin oli hevonen sekä idän kansoilla että indogermaaneilla arvossa pidetty ja suosittu uhrieläin.

KREIKKALAISILLE JA ROOMALAISILLE HEVONEN OLI VAUNUJEN VETÄJÄ

Sekä Iliassa että Odysseassa viitataan monasti kreikkalaisten hevosten kohtaan tuntemaan kiintymykseen. Merkittävä kuitenkin on, ettei missään kohdin mainita ratsua vaan aina puhutaan vain vaunuhevosista. Helleenien sodanjumalakin - Ares - taisteli poikkeuksetta taisteluväunuissa, ei koskaan ratsain.

Tuntuu vähän siltä kuin muinaisessa Kreikassa ei vanhimpina aikoina olisi ensinkään tunnettu hevosen käyttöä ratsuna. Muistettakoon kuitenkin kentaurit - taruolennot -, joiden alaruumis oli hevosen, mutta yläosa ihmisen; ne olivat siis eräänlaisia kuviteltuja ratsun ja ratsumiehen yhdistelmiä.

Roomalaiset lienevät saaneet hevosen Etelä-Italian

kreikkalaisilta siirtokunnilta. Kuten kreikkalaiset myös roomalaiset käyttivät hevosta vaunujen vetäjänä; harvoin missään mainitaan roomalaisia ratsumiehinä. Ehkäpä Rooman sotajoukoissa sota-vaunu oli eräänlainen "tulentohtovaunu", sillä legioonalaisten olivat jalkaväkeä. Sitä vastoin roomalaisten periviholliset karthagolaiset käyttivät ratsuväkeä.

Roomassa hevonen sai ehkäpä suurimman suosioon kilpavaunujen vetäjänä sirkusajoissa. Niissä lyötiin hevosista suuria vetoja, ja ylipäänsä sirkusten kilpa-ajot olivatkin eräs suosituimmista keisarinajan kansanhuveista. Kilpajohevoset tuotiin yleensä joko Espanjasta tai Meediasta ja Armeniasta, joilla oli hevoshoitoalalla vanhat perinteet.

Roomalaiset saivat keisari Aleksanteri Severuksen ajoista lähtien pahan riesan partialaisista, jotka asuivat vanhan Persian valtakunnan alueella. Nämä olivat nimittäin perin taitavia ratsastajia ja juuri ratsujoukoillaan he tekivätkin suurta hallaa vastaan lähetettyjen Rooman sotajoukkojen keskuudessa.

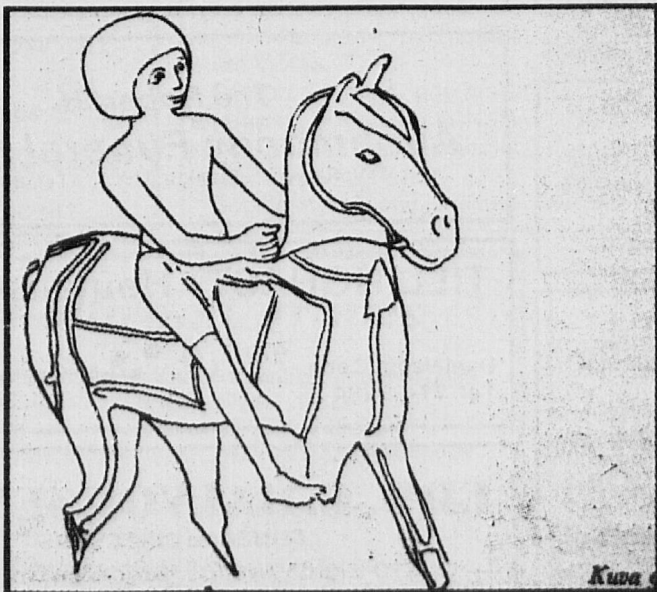
Heidän hevostensa nopeudelle kuvaavana kerrotaan, miten roomalaiset kerran koelivat eräällä partialaishevosella, joka näöltään oli varsin vähäpätöinen, mutta osoittautui kuitenkin hämmästyttävän nopeajuoksuiseksi ja kestäväksi: se näet lasketteli kevyesti 20 peninkulman päivämatoja jopa kymmenenä päivänä peräkkäin.

HEVOSEN LIHAN SYÖNTI EPÄKRISTILLISTÄ

Milloin germaanisat kansat tulivat tuntemaan hevosen, on hivenen epä tietoisista. Roomalaiset lähteet tietävät kuitenkin kertoa germaaniensa käyttäneen jonkin verran sotaratsuja, vaikkakaan heitä ei erityisemmin ratsastustaidoistaan ylistetä. Mutta ilmeisesti hevonen oli heidänkin keskuudessaan arvossa, siitäkin päätellen, että heidän jumalanpalvelusmenoihinsa kuului hevosuhreja ja hevosen lihan syönti liittyi läheisesti niihin.

jatkuu sivulla 11

Tietävästi varhaisin tunnettu ratsastajaa esittävä kuva on noin 3500 vuoden takaa peräisin oleva puuhun kaiverretty piirros.

FINLAND HAS NEVER BEEN FRIENDLIER

350 YEARS[®]
OF FINNISH
AMERICAN
FRIENDSHIP
1638-1988

FARES HAVE NEVER BEEN LOWER

NEW, LOW ROUNDTRIP FARES TO HELSINKI

	MIDWEEK	WEEKEND
NEW YORK CITY	\$548	\$598
SEATTLE		\$648
LOS ANGELES	\$648	\$698

In recognition of the arrival of the first Finnish settlers to the new world 350 years ago, the U.S. Congress has designated 1988 as the National Year of Friendship between the United States and Finland.

In recognition of this declaration, we are pleased to offer new, low Special Friendship Year Fares to Helsinki. These fares will be in effect from October 1-December 11, 1988, December 25, 1988-March 24, 1989 and April 3-April 30, 1989.

Of course, for fares this low, there are some restrictions. You must stay a minimum of 7 days and a maximum of 21 days. Reservations must be made at least 21 days prior to departure and payment must be made within 48 hours of making reservations. In the event of a cancellation, the penalty charge will be 50% of the airfare. Taxes are not included. Seats at these fares are limited and may not be available on every flight.

For more information, contact your travel agent, or call Finnair, 800-223-5700 (In New York, 212-889-7070).

FINNAIR

Humanisti haluaa asiat hallintaan

Aatteellinen humanisti viljelee maailmankatsomusta, joka perustaa johtopäätöksensä tiukasti ihmisen omaan ajatteluun ja tietämykseen.

- Ihmisen ja ihmiskunnan on mahdollista hallita ongelmansa ainoilla keinoilla jotka sillä on: nimittäin omalla järjellään, ymmärryksellään, ajattelullaan ja tietämisellään, julistaa Suomen humanistiliiton puheenjohtaja Jussi Pikkusaari.

Parin kymmenen vuoden hiljaiselon jälkeen humanistiliike on taas elpymässä Suomessakin.

Juuri nyt humanisteja kiinnostaa kysymys siitä, kuinka paljon ihminen voi tietää ja oppia asioista etukäteen, ettei tarvitsisi oppia kantapään kautta. Tämä oli pääaihe myös äskettäin pidetyillä humanismin päivillä.

Jussi Pikkusaari ottaa esimerkiksi ilmakehässä kehittyvän kasvihuoneilmiön.

- Tutkimus on selvittänyt aivan riittävästi ilmiön syitä ja seurauksia. Pystytäänkö tästä tiedosta johtamaan käyttäytymiseemme vaikuttavat päätökset ennen kuin tapahtuu jokin paljon uhreja vaativa katastrofi?

Humanistille vastaukset tämänlaisiin kysymyksiin ovat perustavia. Niillä mitataan tavallaan koko maailmankatsomuksen kestävyys.

Sanastoa

Dogmaattinen tiukasti opin- tai uskonkappaleisiin pitäytyvä, ahdasmielinen.

Eettinen etiikan piiriin kuuluva, moraalinen.

Etiikka oppi hyvistä ja huonoista tavoista ja käytäytymisestä.

Humanismi maailmankatsomus, joka pitää ihmistä keskeisessä asemassa.

Humanisti humanismin kannattaja.

Moraali henkinen voima, hyvän ja huonon käytöksen säännöt ja kyky toimia niiden mukaan oikein.

Suomen Pääkonsulinvirasto

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi-ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 212-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

Edunvalvonnan ikiliikkuja

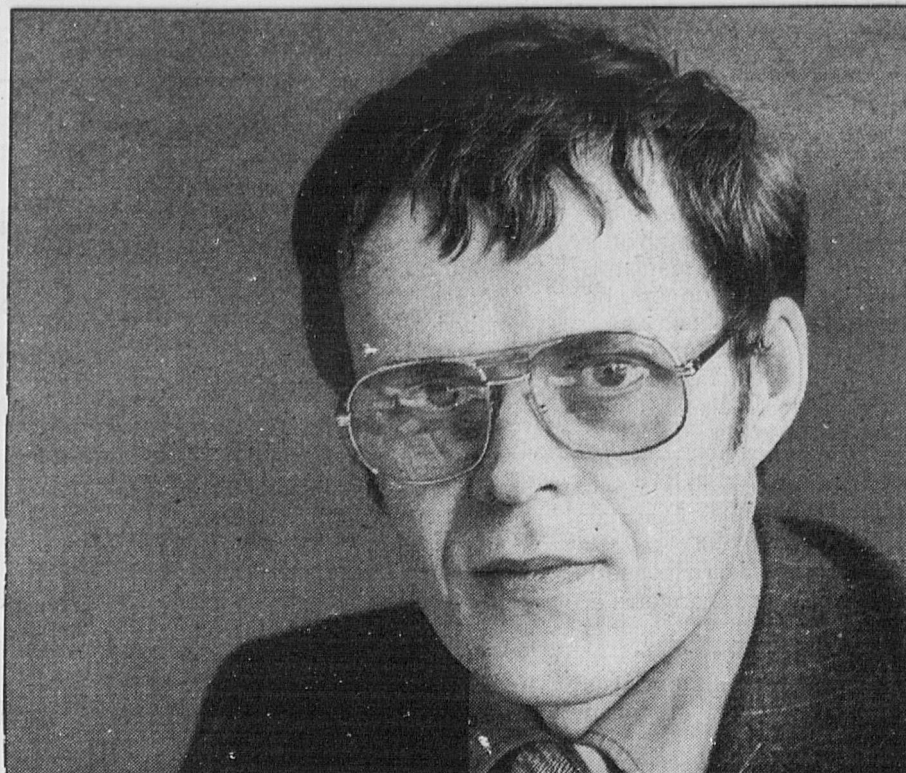
- Voisin ottaa esimerkin lähempääkin. Sellainen on suomalainen taloudellinen kasvu ja siihen liittyvä edunvalvonta. Nämä näyttävät yhteiskunnassamme luonnollisilta asioilta, mutta saattaa myös ajatella, ettei samalla tavalla voi ikuisesti jatkua, Pikkusaari selvittää.

- Tietynsuuruinen loputtomiin jatkuva taloudellinen kasvu ei ole mikään kiistaton itsestäänselvyys. Eikä siihen vaikuta vuosittain tai joka toinen vuosiin liittyvä edunvalvontakierros, jossa kansantuloa kuutioidaan jaettaviin osiin. Se on yksinkertaisesti psykologisesti liian hengästyttävää, jotta se voisi iankaiksen jatkua.

- Toiseksi siihen sisältyy hyvin paha kierre, koska näin pidetään yllä valikoimattoman kasvun ajattelua.

- Kuvittelen, että näiden asioiden jonkinlainen älyllinen haltuunotto koostuisi sen selvittämisestä, mitkä ovat taloudellisen kasvun ja edunvalvonnan relevantit osat. Mikä on sellaista taloudellista kasvua jota pitäisi mitata ja seurata - johon pitäisi pyrkiä.

- Tähän liittyy myös kysymys siitä, onko mikä tahansa työ parempi kuin työttömyys. Onko minkä hyvänsä tuottaminen työllistämisen nimissä

Suomen humanistiliiton puheenjohtaja Jussi Pikkusaari uskoo ihmisen mahdollisuuksiin hallita itsensä ja ympäristönsä ongelmia järkensä ja tietämyksensä avulla.

aina parempi kuin työttömyys? Jos vastaus on ei, siitä aiheutuu tiettyjä yhteiskunnallisia seuraamuksia.

- Nämä ovat sellaisia asioita, jotka kaikkien edun nimissä pitäisi saada jotenkin haltuun ja hallintaan, Jussi Pikkusaari painottaa.

Kiinnostuksen kohteet maallisia

Humanismi on maailmankatsomuksellinen vaihtoehto muun muassa erilaisille dogmaattisille uskonnoille. Yleinen väärä käsitys on, että humanismiin liittyy erityinen uskonnonvastaisuus.

Useimmat humanistit pitävät kiistelyä uskovaisten kanssa niin joutavanpäiväisenä, ettei siihen haluta aikaa tuhata.

Valtiokirkkojärjestelmiä toki arvostellaan ankarastikin. Näinhän Suomessa tekee Vapaa-ajattelijain liitto.

Humanistiliikkeen pääasialliset kiinnostuksen kohteet ovat hyvinkin maallisia: ihmisen, ihmiskunnan ja yhteiskuntien pulmat.

Päämääränsä liike saattaa ilmaista varsin korkealentoisesti, kuten viime kesänä Buffalossa USA:ssa pidetyn kon-

gressin Keskinäisen riippuvuuden julistuksessa. Siinä nostetaan ihmisen toimien moraalisen arvon perustaksi niiden merkitys koko ihmiskunnan hyvinvoinnille.

Julistuksen allekirjoittajat tunnustautuvat myös ensinnä maailmanyhteisön ja koko ihmiskunnan jäseniksi. Vasta tämän jälkeen arvostetaan kuulumista esimerkiksi kansallisvaltioon.

Buffalon julistuksesta nähdään, että humanismi on enemmän kuin tieteellinen maailmankatsomus; sen omaksuneet pohtivat myös hyvän ja pahan kysymyksiä, moraalista. Humanistit pyrkivät myös vaikuttamaan vallitseviin eettisiin arvostuksiin.

Jäsenluttelo täynnä kuuluisuuksia

Humanistit itse eivät halua pitää liikettään pelkästään intellektuellin yhteisönä. Tosiasia on kuitenkin, että monet parhaista ajattelijoina ovat vastaan neet humanismin kutsuun: Albert Einstein, Bertrand Russell, Julian Huxley, Mark Twain, Andrei Saharov, John

Kenneth Galbraith, Linus Pauling, Edward Westermarck, jne.

Viime vuosikymmenellä järjestäytynyt humanistiliike oli Suomessa lähes maanraossa, kuten Jussi Pikkusaari sanoo. 1980-luvulle tultaessa Helsingin humanistiyhdistyksellä oli alle 20 maksavaa jäsentä.

Toiminta on siitä sentään vilkastunut. Suomen humanistiliiton kymmenessä jäsenyhdistyksessä on nyt kolmisenkymmentä jäsentä. Pikkusaari pitää kuitenkin suomalaista humanistiliikettä edelleen heiveröisenä.

Entä miksi hän itse on mukana?

- Olin itsekkin 70-luvun passiivinen. En voisi kuitenkaan enää kuvitella, etten olisi mukana humanistiliikkeessä. Siellä mietiskellään joitain sellaisia asioita, joiden pohtimiseen työväenliike ei tarjoa foorumia. Humanistiliike on sellaisten ihmisten porukka, jota kiinnostaa maailman ilmiöiden tarkastelu omasta näkökulmasta.

Juhani Leskinen
Demari

BRUCE M. KALLINEN D.M.D.

Suomalainen hammaslääkäri

FAMILY DENTISTRY

420 LONG HILL RD, ROUTE 1
GROTON, CT 06340
(203)-449-8211

SUOMALAINEN PAIKANVÄLITYSTOIMISTO

HILDA KOTILA ja

VIRGINIA KOTILA MUHLBERG

Hyviä paikkoja saatavana
Soittakaa (212) 288-6562
tai kirjoittakaa osoitteella:

FINNISH EMPLOYMENT
AGENCY INC.

206 East 85th St.
New York, N.Y. 10028

Tervehdys Uudelle Vuodelle!

Toini ja Arvi Sjogren
Lisbon, Ct 06357

DANIELSON OIL CO.
ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

Adorable
FINNISH SPITZ PUPS
(AKC-reg.) for sale.
Males \$400, female \$500.
Call: CT (203)229-9792

The Robert H.
Auchmoody Funeral Homes
Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn. Central Village
Tel. 774-3284 Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC. FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

Floridan kuulumisia

New Port Richey, Fla.

Kohta tuntuu siltä, että olemme kartalta jo pois, kun ei yhtään mitään näy lehtien palstoilla. Kyllä täällä vielä olemme ja kaiken kiireen kesken kokoon hieman paikallisia uutisia.

Olihan meillä häitäkin: Reino ja Martha Suojasen pojanpoika Erkki Suojanen ja Colleen Ann Martin vihittiin avioliittoon lokak. 29. p:nä.

Oli hauska nähdä Reino ja Martha täällä, olivathan he tämän kylän entisiä asukkaita. Asuvat nykyisin Lake Worthin Lepokodissa.

Toivotamme nuorelle parille onnea ja menestystä!

Chicagon liepeiltä muutti tänne Arnold ja Helen Huhtelin sekä David ja Beatrice Meyers. Jäivät eläkkeelle viime keväänä. Yhdymme onnittelemaan! Hyvä, klubimme tarvitsee nuorempaa vertaa ja toimintahaluista ja pystyvää väkeä!

Mrs. Hilma Laakso Lake Worthista vieraili Helen ja Arnold Huhtelinin luona. Hilma on Helenin äiti.

Yhdistettiin kolme merkkipäivää: Klubin 39-vuotisjuhla, Suomen Itsenäisyyspäivä ja 350-vuotisjouluvuosi. Ohjelman järjestäjänä ja juontajana toimi Beatrice Meyers.

Ohjelmassa oli alkuaikojen historiaa, Irja Kallion soittoa ja hieno oli kaiku kun kulltiin "Finlandia". Kiitos Wilfred Viilo!

Tarjoilu oli järjestetty, minkä jälkeen nähtiin rainakuvia, joita Beatrice ja David Meyers olivat ottaneet Suomen ja Islannin matkallaan.

Chicagosta vieraita Beatrice ja David Meyersin luona oli Sergè Marzloff ja myöhemmin Myrna Aitta Marseille.

Puurojuhla oli jouluk. 18. p:nä. Kaikki nauttivat hyvästä ohjelmasta, minkä Signe Beckman oli järjestänyt. Kiitämme Irja Kalliota ja Elizabeth Rengoa, puuronkeittäjiämme - ja kaikkia niitä, jotka auttoivat.

Uudenvuodentanssiaiset pidetään jouluk. 30. p:nä illalla Klubilla.

Seuraava jäsenkokous on tammik. 12, 1989 kello 3 iltapäivällä ja "pot luck" sen jälkeen.

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettyäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatarvakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoinna maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

Lake Worth, Fla.

Lepokodin Ystävien kuulumisia

Kahdeskymmes päivä joulukuuta olivat Lepokodin Ystäväjärjestäneet hauskan joulujuhlan Annan Majassa. Sali oli laitettu täysin juhlaan kuusiin ja kynttilöihin. Juhlayleisöä oli kokoonnutunut 145 henkilöä. Kaikilla oli juhla mieli.

Alkusoiton antoi Leo Jaakkola. Hän soitti kaksi kappaletta viulullaan. Ystävien puheenjohtaja Hilka Uimonen toivotti kaikki tervetulleiksi tähän Ystävien omaan joulujuhlaan.

Hän kiitti Lepokodin Ystäviä siitä suuresta työstä, mitä he tekevät Lepokotimme hyväksi. Hän kertoi viimeisten myyjäisten tuloksen olleen 3,132 dollaria. Samalla hän toivotti Lepokodin Ystäville hyvää joulua ja uutta vuotta.

Lepokodin johtaja Cole toi

myös jouluterveisensä Lepokodin Ystäville.

Hannes Juntunen lauloi laulut "Joulun kellot" ja "Köyhän lapsen joulukuusi". St. Andrew's Lutheran kirkon laulukouoron seitsemän naista esitti kauniin kuvaelman. Varsinkin loppulaulu "Maa on niin kaunis" soi kauniisti ja toi juhlaan aivan juhlan tuntua. Esittäjät olivat pukeutuneet valkeisiin vaatteisiin kynttilät käsissään, puku ja pää kultanauhoin koristeltu.

Terttu Mäki toi myös kiitosensa Lepokodin Ystäville, toivottaen hyvää joulua ja siunauksista uutta vuotta.

Elina Kuronen lauloi laulut "Nyt käymme joulun viettohon" ja "Valkea joulu". Kerttu Blomquist lauloi juhlarunon.

Lepokotimme oma kuoro,

neljä tyttöä, esitti laulut "Hiljaa hiljaa joulun kellot kajahtaa" ja "Kodin kynttilät". Kauniisti esitetty, vaikka ikää heillä on jo 80-90 vuotta. Kuoroa johti Elina Kuronen.

Yhteislauluna lopuksi "No, onkos tullut kesä" ja "Kulku-set".

Säestäjänä oli juhlassa Kale Hedlund ja kuuluttajana Terttu Mäki.

Sitten olikin puuron aika. Se maistui hyvältä maukkaan hedelmäsopan kera. Purron oli keittänyt Tellervo Kemppi tunteella taidollaan. Tortu oli kahvipöytään leiponut oma leipurimme Reino.

Kiitos Tellervo ja Reino, kaikki oli hyvää!

Hyvää Uutta Vuotta kaikille Lepokodin Ystäville ja Lepokotimme kannattajille!

Lepokodin ystävien puolesta
Minna Vilen

Viola Suisto jätti meidät

Vaikka Viola oli sairaana jo pitemmän aikaa, oli hänen kuolmenas kuitenkin yllätys. Hän kuoli 7. päivänä joulukuuta. Muutamaa päivää aikaisemmin oli ollut hänen syntymäpäivänsä, hän täytti 83 vuotta. Hän vielä järjesti syntymäpäiväjuhlan Lepokodin ravintolaan ystävilleen.

Viola pääsi uuteen kuoleman jälkeiseen kotiin, josta hän usein puhui ja jonne hän vartosi pääsyä.

Lakeside kappaleissa pastori Wilbert Törmälä puhui käsitellen puheessaan musiikkia, mikä oli Violan koko elämä.

Turistiklubin Naiskouros lauloi Karin Kahillin johtaessa.

Yksinlaulua esittivät Terttu Vosskressensky ja toisena Irja Heino. Viulumusiikkia esittivät Leo Jaakkola ja Wesley Ketonen.

Siunaus tapahtui South Palm Beachin hautausmaalla, missä Viola sai viimeisen leposijan joku vuosi aikaisemmin kuoileen Einon viereen.

Muistotilaisuus pidettiin Violalle Lepokodin ravintolassa. Ohjelmaa oli paljon. Turistiklubin Naiskouros lauloi Karin johtaessa. Laulua esittivät Terttu Vosskressensky säestäjänään Ed Haapa, joka säesti myös Paul Oksmanin.

Runon lausui Elina Kuronen ja viulumusiikkia esittivät Leo Jaakkola ja Wesley Ketonen.

Violan elämästä Turistiklubin yhteydessä kertoi Karl Nikula ja Katri Ekman puhui aikaisemmista ajoista New Yorkissa sekä nuoruusajoista, sillä he tunsivat toisensa jo lapsina.

Lopuksi vielä lauloi Erick Saarman säestäjänään Janet Kivi.

Tilaisuus oli kotoinen ja lämmin. Ravintola oli täynnä Violan ystäviä. Samalla juotiin talon tarjoamat pulla- ja kakkukahvit. Terttu Mäki oli juontajana kiittäen ohjelman esittäjiä ja yleisöä osanotosta.

Aili Tokkola

Jouluk. 15, 1988

Kodisamme eletään kovasti joulun tunnelmissa, ihanat joulun sävellet kaikaavat.

Tiistai-iltapäivällä vietimme rakkaan pianistimme Viola Suiston muistojuhlaa kotimme ruokasalissa. Tanne koontui runsas ystäväjoukko kunnioittamaan poisnukkunutta Violaa.

Pastori Törmälä piti muistopuheen, Turistiklubin Naiskouros, Karin Kahillin johdolla, lauloi "Joulun kellot".

Sooloesityksiä saimme kuul-

la monia: Terttu Vosskressensky, Paul Oksmanin ja Erkki Saarmanin esittäminä. Säestäjänä toimivat Ed Haapa sekä Janet Kivi.

Viulusoolon esittivät Wesley Ketonen ja Leo Jaakkola.

Muistopuheita pitivät Turistiklubin puheenjohtaja Karl

Nikula sekä Violan pitkäaikainen ystävä Katri Ekman.

Muistojuhla oli arvokas ja hiltetty. Lämpimät kiitokset teille kaikille osanotosta.

Keskiviikkona vietimme taas joulukuun lasten syntymä-

päiväjuhlaa sekä sairas- että Lepokodissa. Se on aina odotettu tapahtuma.

Leo Jaakkola ja Charales Hedlund musisoivat. Laulua esitti Erkki Saarman Janet Kiven säestyksellä ja Terttu Vosskressensky Ed Haapan säestyksellä.

Vanhimmat joulukuun lapset olivat Anna Eric, 94, ja Hilda Ingers, 94. Lämpimät onnittelumme kaikille joulukuussa syntyneille asukkaillemme!

jatkuu sivulla 12

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

la monia: Terttu Vosskressensky, Paul Oksmanin ja Erkki Saarmanin esittäminä. Säestäjänä toimivat Ed Haapa sekä Janet Kivi.

Viulusoolon esittivät Wesley Ketonen ja Leo Jaakkola.

Muistopuheita pitivät Turistiklubin puheenjohtaja Karl

Nikula sekä Violan pitkäaikainen ystävä Katri Ekman.

Muistojuhla oli arvokas ja hiltetty. Lämpimät kiitokset teille kaikille osanotosta.

Keskiviikkona vietimme taas joulukuun lasten syntymä-

päiväjuhlaa sekä sairas- että Lepokodissa. Se on aina odotettu tapahtuma.

Leo Jaakkola ja Charales Hedlund musisoivat. Laulua esitti Erkki Saarman Janet Kiven säestyksellä ja Terttu Vosskressensky Ed Haapan säestyksellä.

Vanhimmat joulukuun lapset olivat Anna Eric, 94, ja Hilda Ingers, 94. Lämpimät onnittelumme kaikille joulukuussa syntyneille asukkaillemme!

jatkuu sivulla 12

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä. Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia voileipiä riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

Lakeside Chapel

Funeral Directors

131 Lakeside Dr.
Lake Worth, Florida

Puhelin 582-6633

TAMPEREEN TYÖVÄEN TEATTERIN UUSI TEATTERITALO

on valmistunut helmikuussa 1985.
 Arkkitehdit Marjatta ja Martti Jaatinen
 Rakennuksen tilavuus 84 745 m³
 Kerrosala 14 025 m²
 Katsomopaikkoja 750
 Yleisölämpiöt 2:ssa ja 3:ssa kerroksessa

Tampereen Työväen Teatteri - hartaasta harrastajasta osaavaksi ammattilaiseksi

Tampereen Työväen Teatterin (TTT) juuret ovat 1800-luvun loppupuolen työväestön harrastustoiminnassa. Luku-yhtiöt, laulu- ja soittoseurat saivat 1880-luvulla rinnalleen näytelmäseuroja ja sekä ammatti- että työväenyhdistysten huvitoimikunnissa näyteltiin jo 1890-luvulla ahkerasti.

Näytelmätoiminta vilkastui, kun Tampereen työväenyhdistys sai oman talon 1890 ja 1901 huvitoimikunnat yhdistivät voimansa Tampereen Työväen Teatteriksi.

Ensimmäisten toimivuosien aikana TTT:llä oli useita johtajia (Kaarlo Braxén, Robert Reino, Kössi Lindström-Kaata ja Julius Allén).

Lokakuun lopussa 1905 työväenyhdistys otti teatterin omakseen ja marraskuun 11. päivänä vihittiin uusi juhlasali käyttöön TTT:n "vaellusvuodet" olivat päättäneet.

Säännöissä TTT:n tarkoituksena oli "herättää näyttämötaiteen harrastusta köyhälistön keskuudessa esittämällä sen hengen mukaisia kappaleita". Sääntöjen mukaan TTT oli siis osa työväenliikettä.

Taiteelliset esikuvat saatiin lähinnä Kaarlo Bergbomin 1872 perustamasta Suomalaisesta Teatterista vuodesta 1902 Suomen Kansallisteatteri. Aatteellisenä selkärangana oli työväenliikkeen ideologia ja taiteellisenä linjana suomalainen kansanteatteri.

Syksyllä 1906 TTT:n johtajaksi valittiin näyttelijä Tilda Vuori ja hänen yksitoistavuotisena johtajakautenaan (joka katkaisi Kaapo Murroksen lyhyt kausi syksyllä 1909) TTT kasvoi hartaasta ammattiteattereiden kilpailijaksi.

Jo parin ensimmäisen johtajavuotensa aikana TTT:n naapurinsa,

Tampereen Teatterin rinnalle ja 1907 tehty menestyksekkäs vierailu Turkuun teki TTT:n tunnetuksi laajemminkin.

Varsinainen läpimurto kansalliseen maineeseen oli vierailu Helsinkiin 1914. Vallitsevaa naturalistista teatteri-ilmaisua rikkovat TTT:n tulkinat Johannes Linnakosken symbolisista aatenäytelmistä lukuinen taistelu sekä Simson ja Delila saivat helsinkiläisiltä arvostelijoilta ihastuneen vastaanoton. TTT:tä verrattiin maan parhaisiin teattereihin. Helsingin vierailu toi TTT:lle sen ensimmäisen valtionavun.

Keväällä 1917 Tilda Vuoren seuraajaksi valittiin sankarina näyttelijä Aarne Orjatsalo. Hän ehti johtaa teatteria vain syyskauden, sillä tammikuun lopussa 1918 alkanut kansalaissota katkaisi toiminnan puoleksitoista vuodeksi. Syksyllä 1919 TTT aloitti uuden Kosti Elon johdolla.

Ansiotunut näyttelijä Kosti Elo osoittautui myös korkeatasoiseksi ohjaajaksi ja taitavaksi teatterinjohtajaksi. Ohjelmistoon otettiin vaativia näytelmiä ja henkilökuntaa lisättiin. Esim. 1916 TTT:stä oli 21 näyttelijää, mutta 1923 jo 43, osa heistä vakinaisella palkalla.

Jo 1920-luvun puolivälissä TTT oli luonteeltaan vakinaisesti toimiva ammattiteatteri.

Alkuvuosina Elo ohjasi joukon draamakirjallisuuden klassikoita (mm. Shakespearen Hamletin) ja etsi niihin uutta tulkintaa.

Käänteentekevä oli 1922 esitetty Aleksis Kiven Kullervo. Se pohjusti tyylihylyllään koko suomalaista teatteri-ilmaisua mullistanutta ekspressionismia. Se alkoi TTT:stä 1923 saksalaisen Ernst Toller-

in näytelmän Koneitten murskaajat esityksellä ja vyöryi lähes koko suomalaiseen teatteriin.

Tampereella yhteiskuntakriittisten ja kollektiivista ilmaisua korostavien ekspressionististen näytelmien menestys ylitti jopa operettien yleisösuosion.

Ekpressionismista luovuttuaan Kosti Elo palasi jälleen klassikoihin (ennen kaikkea Shakespeareen) ja "löysi" 1930-luvun alussa suomalaisen kansannäytelmän, jonka kaavoittuneeseen esityssperiin teeseen hän toi raikkautta ja tuoretta ihmiskuvasta.

Kautensa loppupuolella Elo ohjasi joukon vakavia yhteiskunnallisia (mm. Toivo Pekkasen ja Hella Wuolijoen) näytelmiä.

Pitkänä johtajakautenaan Kosti Elo vakiinnutti TTT:n aseman ammattiteatterina ja nosti sen uutta luoneilla ohjauksillaan suomalaisen teatterikeskustelun keskiöön.

Elon kuoltua 1940 hänen seuraajakseen valittiin Edwin Laine, jonka johdolla TTT osallistui ansiokkaasti maanpuolustustahdon ylläpitämiseen (TTT:hän oli ainoa sodan ajan säännöllisesti toiminut ammattiteatteri).

Laine oli johtajana välikauden mies ja jo 1943 hänen seuraajakseen valittiin teatterikriitikkona, ohjaajana ja johtajana tunnettu Eino Salmelainen.

Salmelainen oli kokenut Kosti Elon tavoin 1920-luvulla ekspressionistisen "herätyksen" jota täydensivät vaikutteet ranskalaisesta teatterista ja vankka realistinen ihmiskuvaus. Salmelainen jatkoi Elon linjaa ohjaajan työn korostajana, mutta oli samalla Elon tavoin erinomainen näyt-

telijän ominaislaadun ymmärtäjä ja kannustaja.

Hän ehti ohjata lähes kaksi vuosikymmentä kestäneenä johtajakautenaan yli sata näytelmää, joista esim. 1954 esitetty Aleksis Kiven Nummisuutarin uustulkinta aiheutti vilkkaan teatterikeskustelun.

Salmelaisen kaudella TTT sai maineen hyvän yhteishengen, lähes aina onnistuneiden esitysten ja rohkeiden kokeilujen teatterina. Sairaus katkaisi Salmelaisen loistokkaan johtajakauden ja 1964 hänen seuraajakseen valittiin Eugen Terttula.

Hänen neljävuotisena johtajakautenaan TTT sai kiitosta mm. erinomaisista Brechtin näytelmien tulkinnoista. Kotimaisen dramatiikan kohentamista ja ajan vaatimia teatterikokeiluja varten saatiin päänäyttämön rinnalle 1965 Kellariteatteri.

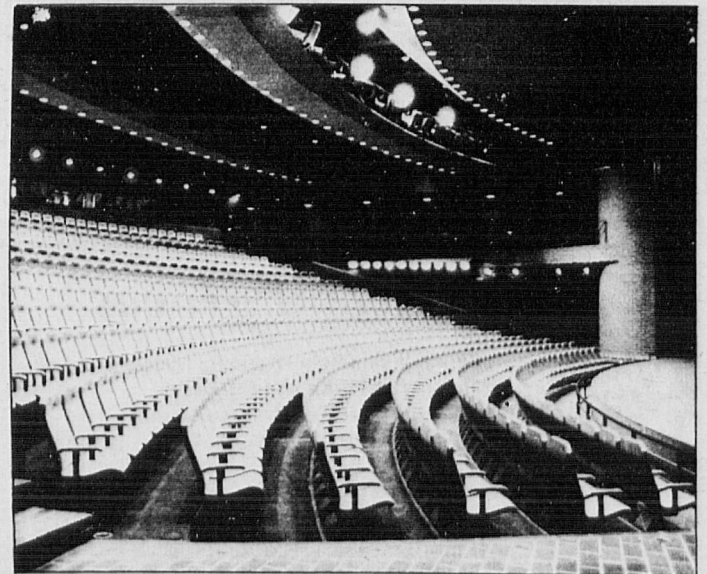
Terttulan seuraajana TTT:n johdossa aloitti Kai Savola 1968. Terttulan kauden lopulla TTT oli kokenut muiden

teattereiden tapaan yleisökadon, Savolan onnistuneet näytelmävalinnat toivat yleisön takaisin. Sitä edesauttoi myös tilausnäytäntöjärjestelmän vakiintuminen.

Yleisömenestyksellä mitaten onnistuneimpia ohjelmaloitajia olivat Teuvo Pakkanen Tukkijoella (1977) Vili Auvisen ohjaama esitys toi kansannäytelmien aallon suomalaisiin teattereihin ja Eeva-Liisa Mannerin Poltettu oranssi (1969) Kellariteatterissa; Tukkijoella oli ohjelmistossa yli seitsemän vuotta ja Poltettu oranssi yhdeksän vuotta.

Vuonna 1974 seurasi Suomen Kansallisteatterin johtajaksi valittua Kai Savolaa näyttelijänä tunnettu Lasse Pöysti. Hänen johtajakaudellaan käynnistyi vuodesta 1945 viireillä ollut uuden teatteritalon hanke ja samalla alettiin puuhata TTT:n valtiollistamista.

Pöystin otettua 1981 vastaan Tukholman Dramatenin johtajuuden hänen seuraajakseen TTT:n taiteelliseen johtajkuu sivulla 11

Katsomo

Kuolleita

Eugene Oiva Mannila

SONOMA, CA - Eugene Oiva Mannila, 72, kuoli jouluk. 5, 1988 Sonoma Valley sairaalassa.

Hän oli syntynyt Little Swan, MN:ssa ja asui Kaliforniassa vuodesta 1939 ja toimi Berkeley'n Consumers Cooperativ'n liikkeenhoitajana 25 vuoden ajan ennen kuin siirtyi varhaiseläkkeelle 1971 terveydellisistä syistä.

Edesmennyt oli myös yksi Finnish American Home Association yhdistyksen perustajajäsenistä. "Gene" yleensä vastaanotti FAHA:n vieraat ja työskenteli aktiivisesti FAHA:n hyväksi. Nykyisellään asukaista on 80 ja FAHA toimii San Franciscon pohjoispuolella asuvien amerikansuomalaisen kulttuurikeskuksena.

Kaipaamaan jäi vaimo Sylvia; sisko Helen Helli, Tracey, CA; adoptitytär Liisa Karjalainen, Oakland, CA; useita serkkuja Yhdysvalloissa ja Suomessa sekä runsas ystäväjoukko.

Muistotilaisuus pidettiin jouluk. 17. p:nä FAHA:n tiloissa.

Jean Rutkowski

WHITTIER, CA - Jean (Ebba Fonsell) Rutkowski kuoli jouluk. 3, 1988 pitkäaikaisen keuhkosityövän uhrina.

Hän kuten hänen edesmennyt aviomiehensä Adamkin asuivat aikaisemmin Maynard, Mass.:ssa.

Felix W. Lamminen

SHREVEPORT, LA - Felix W. Lamminen, 75, 8543 Grover Place, kuoli jouluk. 18, 1988 pitkän sairautensa murtamana.

Hän oli syntynyt elok. 8, 1913 Fitchburgissa Anton ja Emmi (Nordland) Lammisen poikana ja sai päästötodistuksen Fitchburg High Schoolista 1931. Myöhemmin hän valmistui B.C. Radio Communications Schoolista Bostonissa.

Edesmennyt oli toisen maailmansodan vetreaani.

Hän toimi useiden kameraliikkeiden liikkeenhoitajana Floridassa ja Arkansasissa ennen kuin asettui Shreveportiin eläkepäivilleen.

Lamminen oli Amerikan valokuvausseuran aktiivinen jäsen ja oli arvostettu "Four Star" valokuvaaja sekä kotimaassa että ulkomailla. Hän toimi myös valokuvaussalonkien tuomarina useiden vuosien ajan.

Nuoruusvuosinaan Lamminen osallistui aktiivisesti Saiman toimintaan työskennellen mm. teatterin kulissien takana ja soittamaluoruuksinaan Lamminen osallistui aktiivisesti Saiman toimintaan työskennellen mm. teatterin kulissien takana ja soittamalla Saiman soittokunnassa.

Kaipaamaan jäi vaimo Elsie T. (Huoppi) Lamminen, jonka kanssa edesmennyt vietti 47-vuotishääpäiväänsä syysk. 28. p:nä, sisko Mrs. Allan R. Lepp, Fitchburg, MA sekä useita siskon lapsia.

Vainajan pyynnöstä hautajaisia ei pidetty. Polttohautaus toimitettiin Shreveportissa. Kukkien asemasta vainaja voi muistaa lahjoituksin itse valitsemansa hyväntekeväisyysjärjestön hyväksi.

Elis C. Niva

WORCESTER, MA - Elis C. Niva, 77, 6 Wachusett St., kuoli marrask. 23, 1988 Worcester Memorial sairaalassa.

Hän oli syntynyt Fitchburgissa Kalle ja Mary (Häysälä) Nivan poikana ja asui suurimman osan elämästään Worcesterissa työskennellen John E. Bath Co.:n palveluksessa 35 vuoden ajan.

Edesmennyt oli toisen maailmansodan veteraani.

Kaipaamaan jäi sisko Sylvia Hermans, Worcester; siskonpoika John E. Hermans lapsineen.

Nordgren memorial Chapel, 300 Lincoln St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui New Swedish hautausmaahan.

Nykänen viides kansainvälisessä äänestyksessä

Matti Nykästä arvostavat myös muut kuin suomalaiset urheilutoimittajat. Nykänen sijoittui viidenneksi äänestyksessä, jonka suorittivat 36 erimaalaisen tiedotusvälineen edustajat. Mukana olivat mm. Al Ahram Egyptistä, Kuwait Times Kuwaitista, Sovjetski Sport Neuvostoliitosta, El Pais Uruguaysta, Stars and Stripes USA:sta ja Hufvudstadsbladet Suomesta.

Nykänen päihitti mm. jalkapalloilun EM-kisojen maalikuningkaan Marco van Bastenin, Italian alppitähden Alberto Tomban ja seiväskunkku Sergei Bubkan.

Kymmenen parhaan lista näytti seuraavalta: 1) Matt Biondi, USA 2) Carl Lewis, USA 3) Greg Louganis, USA 4) Mike Tyson, USA 5) Matti Nykänen, Suomi 6) Marco van Basten, Hollanti 7) Mats Wilander, Ruotsi 8) Alberto Tomba, Italia 9) Vladimir Artemov, Neuvostoliitto 10) Naim Sul-eimanoglu, Turkki.

Naisten parhaaksi valittiin Florence Griffith-Joyner (USA).

Huia tarjolla

Liisa A. Lienes

"Minä olen tullut valkeudeksi maailmaan, ettei yksikään, joka minuun uskoo, jäisi pimeyteen". (Joh. 12: 46)

Kun on kysymys hengellisestä elämästä, Raamattu hyvin selvästi tuo ilmi sen totuuden, että Jeesus on "valkeus". Se tapa, jolla Jeesus edellämaituissa raamatunjakeissa tuo tämän asian esille, antaa meidän ymmärtää, että ilman uskoa Jeesukseen ihmisen elää hengellisessä pimeydessä.

Ihmiset kyllä yrittävät valistua monin eri keinoin - yleensä oman ymmärryksensä mukaan, mutta kaikista edistymisestään huolimatta, he kuitenkin ovat pimeässä. Tällainen pimeys on sääliä. Minä säälin ihmistä joka kulkee elämänsä loppua kohden pimeydessä.

No, mitä heissä on säälimistä, voi joku ajatella? Itsehän ovat tiensä valinneet. Niinpä niin, mutta Jeesuksen rakkaus minussa kärsii näiden ihmisten kohtalosta. Ensinnäkin, he menettävät hyvin paljon jo tässä ajassa. Heillä ei ole Jeesuksen rauhaa sydämessään. Kyllähän ihminen

voi paaduttaa sydämensä siihen pisteeseen, että ei mikään enää todellisesti vaikuta. Tämä on sielunvihollisen puudutusta, ei Jeesuksen rauhaa.

On kammottava asia, jos sydän paatuu niin kovaksi, ettei sitä häiritse mikään enää. Se on niinkuin kuollut, saastunut lammikko, jossa ei tule koskaan mitään elämää; pintakin on aivan tyven. Pimeydessä elävä ihminen ei tule koskaan löytämään totuutta. Hän rakentaa elämänsä valheen perustalle, "hiekkaperustalle".

Yksin Jeesus on kallio; kalliolle voi turvallisesti rakentaa. Jeesus on totuus; hänessä on elämän viisaus. Monet pimeydessä elävät ihmiset kokoavat elämänsä sisällön kaikenlaisista aatteista ja ihanteista, jotka yhtenä päivänä ovat suuresti suosittuja; seuraavana, ulos heitettyjä.

Ihmisviisaus on hullutusta Jumalalle! Kuitenkin lukemattomat ihmiset uskovat toistaan mieluummin kuin Jumalaa, joka tuli maailmaan Jeesuksessa Kristuksessa pelastamaan ihmisen pimeydestä, ja nostamaan hänen elämän valkeuteen. Pimeydessä elävä ihminen on todella sääliä tilassa; hänet on jo

tuomittu.

Sana sanoo, "Joka uskoo häneen, sitä ei tuomita; mutta joka ei usko, se on jo tuomittu, koska hän ei ole uksonut Jumalan ainokaisen Pojan nimeen. Mutta tämä on tuomio, että valkeus on tullut maailmaan, ja ihmiset rakastivat pimeyttä enemmän kuin valkeutta; sillä heidän tekonsa olivat pahat. Sillä jokainen joka pahaa tekee, vihaa valkeutta eikä tule valkeuteen, ettei hänen tekojansa nuhdeltaisi. Mutta joka totuuden tekee, se tulee valkeuteen, että hänen tekonsa tulisivat julki, sillä ne ovat Jumalassa tehdyt". (Joh. 3: 18-21).

Kaikkein sääliävin asia on tämä, että koko elämänsä pimeydessä elänyt ihminen joutuu sitten vielä, kuoltuansa, iankaikkiseen pimeyteen. Eikö tämä saa aikaan sääliä sinun sydämessäsi?

Ystävä, vaellatko pimeydessä? Tule valkeuteen! Usko Sanaan! Sana sanoo, "Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sovitte maailman itsensä kanssa eikä luenut heille heidän rikkomuksiaan... Me pyydämme Kristuksen puolesta: antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa". (2 Kor. 5:19,20) Jeesus on valkeus!

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H. MILES COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia vuodesta 1896

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

Services Within Your Means
Local or Distant

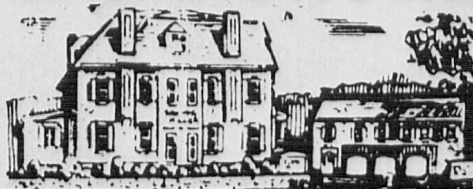

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director Phone All Branches 345-6778

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

The Finnish-American

RAIVAAJA

Finland's Tommy Ekblom finishing second in the 1988 Columbus Marathon, one second ahead of Ashley Johnson.
Photo: Veikko Uotinen

Finland's Tommy Ekblom second in Columbus Marathon

by Veikko Uotinen

Tommy Ekblom of Finland ran the year's fastest marathon by a Finnish runner when he took second place in the Columbus, Ohio Marathon on November 13, in a race that featured some ten Olympians.

Ekblom's time of 2 hours 15 minutes 11 seconds in a race that was severely affected by strong winds, was equivalent to a 2 hour 12 minute performance under better conditions, in the judgement of Columbus race director, Mike Collins.

In the final three miles of the course, going east to west along Broad Street, the runners had to contend with a 30 mph headwind. In the opinion of Collins, the wind slowed the runners at least 3 minutes.

Ekblom's performance made him the top Finnish marathoner for the second year in a row. He ran a time of 2 hours 12 minutes 31 seconds in the New York City Marathon in the fall of 1987, which resulted in a fifth place finish in that race.

Ekblom, a world-class performer in the 3000 meter steeplechase and a two-time Olympic finalist in that event, decided to make the transition to the marathon early this year, after his strong performance in New York last fall.

After a disappointing spring and summer marred by illness

and overtraining, Ekblom has now reestablished himself as Finland's top male marathoner.

He says he is looking forward to the 1989 Boston Marathon, where he hopes to redeem himself after a very disappointing 22nd place finish last April. Ekblom's time in the 1988 Boston Marathon was 2 hours 17 minutes 34 seconds.

The Columbus race was won by Mark Plaatjes of South Africa in 2 hours 12 minutes 17 seconds. In finishing second, Ekblom nosed out Ashley Johnson of Bowling Green, Kentucky by one second in an exciting sprint

to the Finnish line.

In the women's division of the Columbus race, the winner was Julie Isphording of Cincinnati, a member of the 1984 U.S. Olympic team, in a time of 2 hours 31 minutes 9 seconds.

Sirkku Kumpulainen of Finland was seventh (she was eighth this spring in Boston).

Sinikka Keskitalo, who also was in the race, dropped out at the half way point because of problems with both her breathing and her legs. Sinikka had taken second place in the Columbus race the two previous years.

COLUMBUS, OH - Tommy Ekblom speaking at a post-race press conference. Next to him is Francie Larrieu-Smith (5th in 1988 Olympics 10,000 meters) who finished second in Columbus.
Photo: Veikko Uotinen

Christmas party well attended

WESTMINSTER, MASS - The Finnish Christmas party was held recently at the Westminster Town Hall. It was well attended.

The program was as follows: Master of ceremonies was Wilho Aalto.

"Jingle Bells" was sung by Jill Thibodeau, Adria and Matthew Wright and Marcie and Kristie Gagnon.

Flute selections "Angels We Have Heard on High", "Deck the Hall" and "Up on the House Top" were played by Adrienne Gass, Jessica Kielenen and Amanda Norris.

Songs "O Christmas Tree" and "Deck the Hall" were sung by Bethann Johnson and Morgan McGrath.

Caitlin Johnson and Cassie McGrath sang "Rudolph, the Red Nosed Reindeer".

Matthew Lemieux sang "Squirrel Song" and "Deck the Hall", followed by a trumpet solo "Jingle Bells" played by Bethann Johnson.

A skit featured Lempi and Wilho Aalto, Irene and Ardy Kamila and Lili Marble.

This was followed by a song by Joey Kielenen; a comedy routine by Erik Klemetti; "Rudolph, the Red Nosed Reindeer" sung by Bobby Straitt; accordion selections by George Engman; ballet dance by Stacy

Panageotis; and piano selections by Ellie Lucander.

Five numbers were performed by a group of young Finnish dancers including Shari Boudreau, Jessica and Lindsay Eagle, Adrienne Gass, Jennifer Hashig, Liv Hintze, Lee Iannaccone, Kristina Klemetti, and Amy Richard.

Members of the cast of the Bethlehem pageant were: Joseph, Suzanne Allaire; Mary, Lee Iannaccone; Three Kings, Kate Aalto, Eric Hannula, Kevin Norris; Angels, Marcie and Kristie Gagnon, Adrienne Gass, Bethann Johnson, Jessica, Julie and Kristin Kielenen, Morgan McGrath, Amanda Norris, Jill Thibodeau and Adria Wright. Shepherds, Alexi and Keith Gallant, Joey Kielenen, Matthew Lemieux, Christopher Niinimäki, Stacy Panageotis, and Matthew Wright.

Santa Claus came and distributed gifts. Homemade refreshments were enjoyed by all.

L.A.

In a related matter, according to an article in the Fitchburg Sentinel-Enterprise, the Westminster Christmas Party was arranged by three sisters, Lempi Aalto, Lili Marble, and Irene Kamila. They have been hosting this annual event for 35 years.

Eugene Mannila, Co-op and Finnish Community leader in San Francisco Bay Area, dies of heart attack at 72

Eugene Oiva Mannila, 72, for many years a leading light in the San Francisco Bay Area Finnish community and of the consumer cooperative movement in Berkeley, CA, died on December 5 at Sonoma Valley Hospital after suffering a heart attack several days earlier.

Mannila was a founding member of the Finnish-American Home Association in Sonoma and was on its Board of Directors. He dedicated the last years of his life towards F.A.H.A.'s development.

For several decades he was general manager of the Consumer Cooperative of Berkeley, once one of the largest co-op grocery chains in the country, which closed its doors last September.

Mannila was with the co-op since its early years, starting out as manager of the co-op gas station in Berkeley founded by the Finns.

As general manager of the Co-op he guided it through its most prosperous years, and retired 15 years ago.

Later he served as consultant to cooperatives in Panama, the Philippines and Malaysia.

A native of Little Swan, Minn., he was a veteran of World War II. He leaves his wife, Sylvia, of

Eugene O. Mannila

Sonoma; a sister, Helen Helli, of Tracy, CA; and an adopted daughter, Liisa Karjalainen, of Oakland CA, a native of Finland.

A memorial service was held for Gene Mannila on Sat., Dec. 17, at the Heritage Center of F.A.H.A. Memorial contributions in his name may be made to the Finnish-American Home Association, 197 Verano Ave., Sonoma, CA 95473.

by Harri Siitonen

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors

69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

Kosti Vehanen on

Official receptions

translated by Roy Helander

During the past year when we celebrated the 350th anniversary of the coming of the Finns and Swedes to America, there were numerous receptions held for visiting dignitaries, both political and artistic. Having attended a few of them I often wondered how much of a chore they must be for the honored guests. Rereading "Muistojen mosaiikkia" (Mosaic of Memories [1944]) in which the famous Finnish pianist, Kosti Vehanen, who was for many years Marian Anderson's accompanist, tells of one such event, I thought it might be of interest to other "greeters".

A strange form of American artistic life is the so-called reception, where a large group receives the artist in order to be able to shake his hand.

A handshake means a great deal to an American. Where the European says "I know him", the American says: "I shook his hand."

In New York once a certain lady came to greet me in my dressing room in a very long line. She asked me: "Do you know me?"

"Excuse me, but I am not sure."

She stared at me with a hurt expression: "But I shook your hand in San Francisco last fall."

Such a reception then consists of a handshake and the necessity to announce one's name, to introduce oneself, for on the other side of the ocean they don't want to shake hands unless they know the name of the other party. Often they even ask you to spell it for them.

Only once did I end up at such a reception, due to my naivete. But I had enough of it from that one experience, so I have always been "busy" or invited elsewhere, whenever such an invitation has presented itself. Marian bore numerous receiving lines and considered them a great honor to her success.

The reception of which I tell

was in Philadelphia. It was given by blacks and there were only a few white people present, so that I felt pretty lonely, even though I felt no ill will toward them. There were approximately 500 hosts and the guests were Marian and I.

When we arrived, the others had already gathered.

The room was spacious. There was a small stage at one end upon which sat a small orchestra, the floor in front of it was covered with a wide, red rug.

As we stepped into the hall, the orchestra began to play, some sort of master of ceremonies led us to the red carpet with flowing gestures. As we stepped upon it, the orchestra stopped playing.

I stood to the left, then the MC, then Marian and beside her an elderly lady. The MC stepped forward and announced:

"Tonight I have the great honor to welcome Marian Anderson and Kosti Vehanen to our midst. Everyone here knows these artists, who have become famous throughout the entire world."

We are particularly proud of Marian Anderson, who has represented our race more honorably than anyone else. We owe her a great debt and we admire her immeasurably.

"And now, dear friends, we all have the opportunity to shake the hands of these famous people. Please form a line."

Slowly the entire crowd of 500 got into a double line. And then it started!

The first one said his name to the elderly lady who repeated it to Marian. It was a form of introduction.

Then came a hand shake and a few polite, adoring words.

Then he gave his name to the MC who in turn repeated it to me! A handshake and the polite words.

It was interesting to note how carefully the admirer listened to see if the MC got his name right.

If there was any error, the guest corrected it himself with great care, even spelling it if necessary.

The first two hundred went by without any great discomfort, but as we approached three hundred, I had to make a great effort to raise my hand and there was no question of a hearty handshake anymore.

My arm was completely limp. But once you start in a game, you must finish it.

By four hundred I was completely lame and felt that the sides of my mouth were sagging, as if it were having some great muscular attack each time I tried to say "thank you".

Everyone usually smiles when introduced; one who keeps a blank expression is considered cold.

My mouth twisted up, I couldn't control it. It felt as if the right side of my mouth had risen as high as my ear.

This ridiculous ceremony took over three hours and the last greeter was not satisfied with the pronunciation of his name and spelled it out for me with great care.

The orchestra began to play again, some began to dance, others were immersed in conversation.

I took my left hand which was still operative, grasped my lip and tried to pull it down to its usual position.

My feet, almost completely limp from the standing and bowing, hardly carried me into the adjacent bar, where a "drink began to revive me.

I grasped the glass in my left hand and lifted it to the left side of my mouth; the right side was so worn out that it could not be used.

This was the first and last reception to which I accepted an invitation. My hand had to be massaged for two weeks before I was able to play the piano again.

Kalenteri

FLORIDA

- Jan. 6 - Tampereen työväen Teatteri's production of "Tukkijoella" (The Lumberjacks), 7 pm, Santaluces Community High School Theater, Hypoluxo & Lawrence Roads, Lantana. Advance sale: Midnight Sun Office; Info 407-588-3640.
- Jan. 7 - Matinee performance of "Tukkijoella," 2 pm, Santaluces Community High School Theater, Lantana. Info 407-588-3640.
- Evening performance of "Tukkijoella," 7 pm, Santaluces Community High School Theater, Lantana. Info 407-588-3640.
- Jan. 12 - Finnish-American Club annual membership meeting, 3 pm, 409 E. Delaware Ave., New Port Richey. Followed by a Pot Luck Dinner.
- Jan. 20 - Dance, 8-12 pm, Finnish-American Club, 409 E. Delaware Ave., New Port Richey. Music by the Mel-O-Tones.

MASSACHUSETTS

- Dec. 31 - Finnish Ski Club's New Year's Eve Party, 7 pm-1 am, Saima Park, Scott Rd., Fitchburg. Smörgåsbord; music by Veikko Honkala. Everyone welcome. Tickets \$15.00 and available at RAIVAAJA, 147 Elm St., Fitchburg.
- Jan. 6 - Knights and Ladies of Kaleva monthly meetings, 7:30 pm, Kaleva Koti, 107 Mechanic St., Fitchburg.

MICHIGAN

- Jan. 8 - Finnish Center Association general meeting, 2 pm, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd., Farmington Hills.
- Jan. 14 - Hoijakat Pasty Sale, Finnish Center, Farmington Hills. Call Kristen Kreiner at 728-8627 to place your order.
- Jan. 22 - Finnish Center Association annual volunteers dinner party, 2 pm, Finnish Center, Farmington Hills.
- Jan. 28 - Las Vegas Nite, Finnish Center, Farmington Hills.

NEW YORK

- Dec. 31 - New Year's Eve Bash, Imatra Hall 740-40th Street, Brooklyn. Tel. 718-438-9426.
- Tampereen Työväen Teatteri's production of "Tukkijoella" (The Lumberjacks), 7:30 pm, Town Hall Theater, 123 West 43rd St., New York. Advance sale: Town Hall Box Office, 212-840-2824; New Yorkin Uutiset, 718-435-1736; Ticketron, 212-947-5750.
- Jan. 1 - New Year's day performance of "Tukkijoella," 2 pm, Town Hall Theater, New York.
- Jan. 26 - Recital by Tuija Hakila, piano, 8 pm, Merkin Concert Hall at Abraham Goodman House, 129 West 67th St., New York. Tickets at Box Office - (212) 362-8719.

VIRGINIA

- Jan. 3 - Tampereen Työväenteatteri's production of "Tukkijoella" (The Lumberjacks), 7:30 pm, Thomas Jefferson Community Theatre, 120 So. Old Glebe Rd., Arlington. Tickets advance sales (703) 256-6077.

All programs subject to change

Postscript to

'Gilbert & Sullivan in Finnish'

When Roy Helander's article "Gilbert & Sullivan in Finnish" appeared in the Dec. 7 issue the intention was to add the following postscript. It was left out in the rush preparing the Christmas Specials.

Roy Helander has donated a copy of his translation of F. J. Syrjälä's adaptation of Gilbert & Sullivan's *Trial By Jury* to the Finnish Cultural Center of Fitchburg State College where it will be on file in the Center's Finnish Memorial Library.

Roy has also donated to the Center an original carbon copy of Syrjälä's manuscript.

This copy is in terrible shape, the pages are very brittle and pieces are apt to break off if they are touched.

However, Roy has done a great favor to anyone wishing to read the complete Syrjälä's

Valamiesoikeus in Finnish by typing it over on new paper.

And an added note: The last page of the original Syrjälä manuscript carbon is on the back of a piece of aged stationery of the "Young People's Socialist League of New England District (Affiliated with National Y.P.S.L.)" On the top of the sheet Sävle Syrjälä is listed as the Executive Secretary.

Also appearing is the Y.P.S.L. logo with its rising - or setting? - sun.

The mailing address of the League's New England District is given as P.O. Box 30, Fitchburg, Mass.

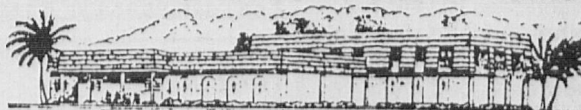
Coincidentally, it is the same number used today by the Finnish American Club of Saima.

Kosti Vehanen accompanying Marian Anderson

Courtesy of Roy Helander

Mack Stephenson Funeral Home

1004 S. DIXIE HWY. - LANTANA, FL 33462

Tel. 582-4124

David Jarvi

Funeral Director

Puhumme Suomea

The Delaware Finns and the American Pioneer Culture

by Matti E. Kaups

As a fitting finale to 1988, RAIVAAJA presents the address by Matti E. Kaups given at Finland's main celebration of the 350th anniversary of Finnish immigration to America and the Year of Finnish-American Friendship held at the Finlandia Hall in Helsinki on March 30.

This address appeared in RAIVAAJA in Finnish on April 7. This English text was received from the Finnish Ministry for Foreign Affairs via the Consul General in New York.

Kaups is professor of Geography and Ethnohistory at the University of Minnesota/Duluth and Professor of Scandinavian Studies at the University of Minnesota/Minneapolis.

Today we celebrate a momentous occasion in American history. The arrival of Finns - flesh of our flesh, blood of our blood - on the shores of the Delaware River three hundred and fifty years ago.

Though they constituted numerically a minority population, the Finns nonetheless left an indelible mark on the development of the American colonies and the nation.

Some of the contributions are remembered, others are yet to be discovered.

By far the most celebrated, but not necessarily the most important, legacy is the signature of John Morton on the Declaration of Independence of 1776.

Fascination with the man and the event has evolved into a John Morton cult, and propelled a good number of Americans to seek genealogical ties demonstrating descent from him.

We are also reminded from time to time of the role of Admiral Klaus Fleming, Mans Kling, Johan Printz, Sven Skute

and others born in or associated with, Finland in promoting and administering the New Sweden colony.

Not the least important were the activities of Peter Hollender Ridder, the Tammisaari-born governor of the colony from 1640 to 1643.

It is only proper to commemorate the achievements of these men, especially in the year of friendship.

However, the legacy of Finns in America is by no means limited to men of substance and fame, nor to noble documents of the past.

The Finnish presence gains even greater importance once we broaden the scale of observation away from focusing on the internal affairs of New Sweden to that of national scale, and assess the activities of the Finns from an ecological-cultural perspective.

It then becomes evident that the Delaware Finns were intimately associated with the origin and formation of the American pioneer or backwoods culture of the colonizers who successfully cleared the forest and spread the European settlement frontier from the Delaware River Valley to the west.

That the U.S. today is a transcontinental nation rather than a coastal state - that is the true legacy of the Finns and the American backwoods culture!

The thesis is not as outrageous as it might seem at first, for the Finns were eminently qualified to cope with the extensive forests then covering the land.

Unlike other European populations, they came to America with a preadapted forest culture, including a traditional pioneering mentality, a food procurement system admirably suited for gaining sustenance in the new land, and a method of forest clearance and land use (*huhta-kaski*) which by its very nature was expansionist, encouraging the spread of settlement.

The success of the Finns as pioneers came to the attention of others.

Not long after their arrival in the Delaware valley, the Finns were judged by an astute Dutch colonial official to be "particularly fitted" to colonize the area.

Of primary importance is the

relationship between the Delaware Finns and the genesis of the American backwoods culture whose origin thus far remains uncertain.

What, then, is the American backwoods culture? - and what was the role of the Delaware Finns in shaping it?

The American backwoodsmen were the highly successful forest colonizers who formed the outer perimeter of European settlement in North America beginning in the late 1600s.

Within less than a century, they had spread from the lower Delaware Valley through the Appalachian Mountains to the Mississippi River and beyond.

They constituted the vanguard of colonization in the mesothermal wooded areas, and opened the way for less adventurous but more enduring peoples to follow and permanently settle the continent's forests.

The distinct culture of the peripheral forest settlers was recognized by their contemporaries, who sought a name for them.

By the early 1700s, Pennsylvania frontiersmen were called "the Back Inhabitants," "squatters," "borderers," and "back settlers."

Later in the century, the favored name was "back-woodsmen," a most appropriate appellation.

In their own view, backwoodsmen lived "beyond the settlements" and distinguished themselves from the inhabitants of the longer-populated districts.

The distinctive backwoods way-of life was recorded by several contemporary American and European observers.

In the 1780s, Johann David Schoepf and Benjamin Rush wrote the earliest lengthy descriptions of the backwoodsmen, then in possession of western Pennsylvania.

The backwoodsmen, they said, lived in "insignificant cabins of unhewn logs" with a floor "of earth" and a roof "of split logs."

Trees were cut down and fired in the process of creating small clearings in which they plant-

ed corn.

Their livestock of "a few cows and pigs" grazed unhindered in the woods, and they depended considerably on the proceeds of hunting, gathering, and fishing.

The backwoodsmen "resisted the operation of laws" and could not "bear to surrender up a single natural right for all the benefits of government."

In the words of an even earlier observer, William Byrd, the backwoodsmen paid "no tribute, either to God or to Caesar".

After a few years' stay, as population increased around him, and the soil became exhausted, and livestock had more restricted grazing, the backwoodsman abandoned his cabin and clearing and sought a new location in the woods.

Benjamin Rush noted that some backwoodsmen had cleared forest and broken ground "not less than four different times" in different parts of Pennsylvania.

Other observers in the early 1800s added that the backwoodsman cared not whether he ever became "the owner of the soil." Among them "there were no schools," and a "majority" wanted none. They remained in place only until settlers crowded around and they lacked "elbow-room."

Then they left "for the frontier of Arkansas, or some other unsettled region" in the west.

The abandoned lands were occupied by permanent settlers, who increased the size of fields, improved the land, engaged in plow agriculture, and built good barns and houses, no

longer log cabins.

Known as "second species of settlers," "new-comers," and "the next class of emigrants," they completed the colonization process.

Indeed, the bases of backwoodsman cultural distinctiveness were numerous: an essentially classless society, dominance by the nuclear family unit, considerable cultural and genetic mixing with Indians, frontier expansion scattered island-like through the forest leaving unsettled land for miles around farms), a very sparse population density of perhaps two or fewer people per square mile, a settlement pattern consisting of dispersed farmsteads rather than clustered villages, a high-protein diet, plowless agriculture, and the long-hunt suggestive of the idea of *erämaa*.

In sum, the backwoods culture was splendidly adapted to the forest and ideally suited for rapid westward expansion.

It is not merely a coincidence that it bears in several ways a close resemblance to the pioneer culture of interior Finland and Värmland of the 15- and 1600s.

It originated in the very time and place where the Middle Colonies began - along the lower Delaware River Valley in Pennsylvania, in the proximity of New Sweden, in the period between 1640 and 1690.

However, an important question remains: why did other European populations on the shores of colonial North America fail to develop a forest pioneering culture and advance into the continental interior?

To be continued ...

Letter to the Editor

Dear RAIVAAJA,

I would like to identify the young lady sitting on the moon in your December 14 issue.

Her name was Hilja Rahkola. My mother, Anna (Kallio) Wikman, who will be 95 in January, said she was a good friend.

Mother has the same postcard of Hilja. Unfortunately, nothing was written on it.

Sincerely
Viola McLoughlin
So. Yarmouth, MA

Automobiles

ATTENTION - GOVERNMENT SEIZED VEHICLES from \$100. Fords, Mercedes, Corvettes, Chevys. Surplus Buyers Guide. 1-602-838-8885 Ext. A 1596.

Help Wanted

ATTENTION - HIRING! Government ment jobs - your area. Many immediate openings without waiting list or test. \$17,840-\$69,485. Call 1-602-838-8885. Ext. R1596.

Real Estate

ATTENTION - GOVERNMENT HOMES from \$1 (U-repair). Delinquent tax property. Repossessions. Call 602-838-8885 Ext. GH 1596.

Articles for Sale

Brakes, Shears, Rolls, Punches, Timesaver Sanders, Beltsanders, Ironworkers, Millers, Drills, Lathes, Grinders, Presses, Bandsaws, Compressors, Tooling, Material Handling & Storage Equipment. Risons 253 Main St., Plaistow, N.H. 1-603 382-5671 Mon.-Fri. 9:30-5 Sat.-Sun. 10-2.

COME AND SEE US

"THE BEST OF SCANDINAVIA"

Cordially Invites You
to Attend Our
**Furniture
Open House**

"buy one, get one free"
small chairs and sofas

50% off on other
furniture in stock
20% off on all
Christmas items

Authentic Furniture & Gifts

From: Denmark, Finland, Norway & Sweden

DJ Square
Rte 101A
Merrimack, NH 03054
(603) 880-7235

Gateway Place
342 Main St./Barnstable Rd.
Hyannis, MA 02601
(508) 790-1772

HEVOSELLA ... jatkoa sivulta 3

Tässä varmaan oli eräs syy, miksi kristillinen kirkko ryhtyi erityisesti taistelemaan hevosen lihan syömistä vastaan. Vuonna 732 kirjoitti paavi Gregorius III Saksan apostoliksi mainitulle Bonifaciukselle: "Olet sallinut joidenkin syödä villihevosien lihaa ja vielä useampien kesyhevosta. Tästä alkaen, pyhä Veli, älköön sitä enää sallittako".

Siitä lienee myös peräisin se yleinen ennakkoluulo hevosen lihan soveltumattomuudesta ruoaksi, jonka takia esim. vielä 1700-luvulla Pohjoismaissa nälänhädänkin ahdistuksessa tapettu hevonen mieluummin haudattiin kuin syötiin. Onhan sitä paitsi hevosen lihan syönti kielletty Mooseksen laissa, johon siis kristillinen kirkko on saattanut vedota.

VILLIHEVOSEN JÄLKELÄISIÄ ENÄÄ KESKI-AASIAN AROILLA

Meidän esivanhempamme ovat melkoisella varmuudella tunteneet hevosen jo ammoisina aikoina, paljon ennen siirtymistään Suomeen. Si-

henhän viittaa jo sekin, että suomen lähisukukielissä, kuten esim. virossa ja vepsässä, on samaa juurta olevaa sana merkitsemässä hevosta.

Tietysti aivan luonnollisista syistä johtuu, että hevosta on ensin käytetty ratsuna - myös siviilielämässä - ja että se vasta myöhemmin on tullut käyttöön vetoeläimenä. Tämä

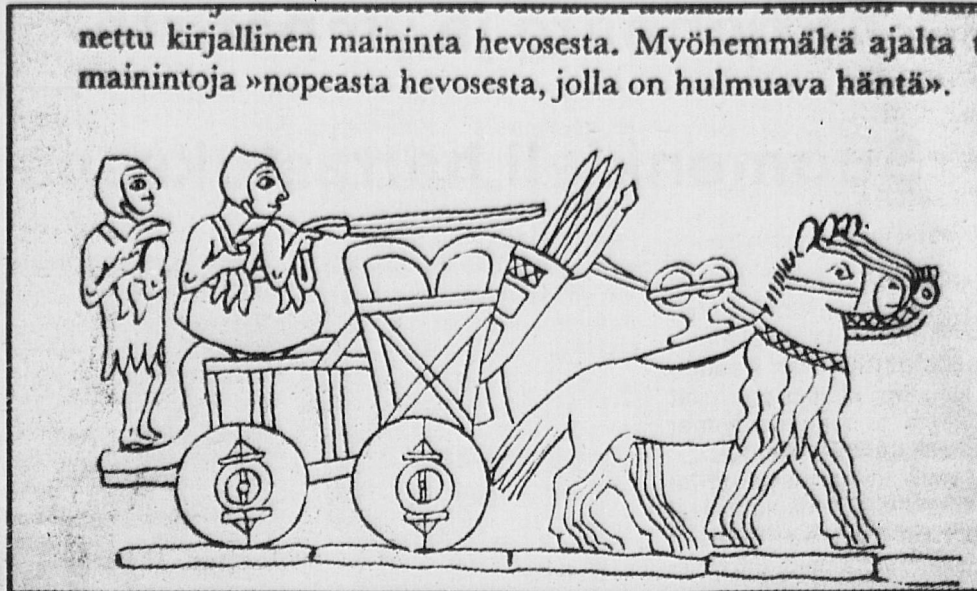
jälkimmäinen on tapahtunut suhteellisen myöhään, vasten jälkeen kun alettiin rakentaa teitä, joita myöten saattoi ajella hevosen vetämissä ajoneuvoissa.

Eräiden käsitysten mukaan eri maanosilla on aikanaan ollut oma villihevosrotunsa kullakin. Ihmisen kesytyttyä näistä kesyhevosien on villihevoson vähitellen kuollut suku-

puuttoon.

Ainostaan Keski-Aasian aroilla elää vielä villihevosien jälkeläisiä suoraan alenevassa polvessa, kun sen sijaan muualla tavatut villit hevoset ovat kesyhevosien luonnontilaan palanneita jälkeläisiä.

Seppo Ahonen
(SS)

Jo muinaiset mesopotamialaiset - n. 4000 vuotta sitten - käyttivät taisteluväunuja.

Suomen uutisia

Värynen vaatii menojen supistamista

Suomen keskustan puheenjohtaja ja johtava oppositiojohtaja Paavo Värynen vaatii hallitukselta talouden tasapainottamisohjelmaa sekä valtion ensi vuoden menojen tuntuva leikkaamista.

Värysen mielestä valtion menoja on leikattava enemmän kuin vain yksi miljardi markkaa, mikä luku on usein esiintynyt julkisuudessa.

Värynen povaa Suomelle kovia aikoja mikäli hallitus ei tee mitään, mm. työttömyyden kovaa kasvua, ansiokehityksen heikkenemistä, korkotason huomattavaa nousua sekä mahdollista devalvaatiota.

Värysen mukaan hintojen nousu on saatava kuriin ja kilpailukyky kuntoon sekä kaikki palkansaajat on ajettava yhden prosentin palkan korotusten vakautuslinjalle.

Hallitus sai vihreiltä tukea

Hallitus sai yllättäen vihreiltä tukea, kun eduskunta äänesti hallituksen esityksistä.

Laki kuntien pienten valtionapujen yhdistämisestä tulee voimaan jo ensi vuonna, kun vihreiden kansanedustajat Osmo Soininvaara ja Eero Paloheimo äänestivät hallituksen esityksen puolesta.

Jos he olisivat äänestäneet muun opposition mukana, niin hallituksen esitys olisi kaatunut, koska tällöin oppositioilla olisi ollut tarvittava yhden kolmasosan määrävähemmistö.

Eduskunnassa Soininvaara ja Paloheimo saivat osakseen murskaavan arvosteluryöpyn oppositiolta, kun taas hallitus kiitteli heitä rohkeasta ja itsenäisestä tavasta päättää asioista.

Sibeliuksen elämänkerta valmistui

Professori Erik Tawaststjerna on saanut valmiiksi viidennen ja viimeisen osan Jean Sibeliuksen elämänkerasta. Viides osa ilmestyi juuri ennen joulua.

Viimeisessä osassa kuvataan Sibeliuksen elämää soittovuosina ja siitä eteenpäin aina säveltäjän kuolemaan saakka.

TAMPEREEN ... jatkoa sivulta 6

toon valittiin Mikko Majanlahti, tuttu mies omasta talosta.

TTT:n työssä on ollut viime vuosina tiettyä välivaiheen tuntua: julkisuudessaakin on keskusteltu enemmän uudesta teatteritalosta kuin taiteellisista saavutuksista. Vuoden 1986 alussa Majanlahti muutti Turun Kaupunginteatterin johtajaksi. TTT:n taiteellisena johtajana toimi Turusta muuttanut Taisto-Bertil Orsmaa vuoden 1986 neljä ensimmäistä kuukautta.

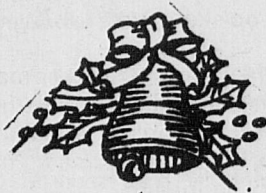
TTT:llä on yli kahdeksankymmentä vuotta pitkä historia. Sinä aikana se on kasvanut työväenliikkeen aktiivien perustamasta harrastajanäyttämöstä yhdeksi maan suurimmista ja huomattavimmista taidelaitoksista. Valtioillistamistään odottava teatteri ei voi olla enää vain yhden aatesuunnan tulkki, mutta mikään ei myöskään pakota TTT:tä katkaisemaan henkistä sidettään työväenliikkeen aatemaailmaan.

Taiteelliseksi linjaksi on vuosikymmenien varrella vakiintunut elämänläheinen, perinteestä nouseva ja perinnettä samalla rohkeasti uudistava suomalaisen kansanteatterin linja. Toivottavasti se jatkuu myös uusissa tiloissa ja vielä valtioillistamisen jälkeenkin.

Kalevi Kalemää

Toivomme kaikille Onnellista Uutta Vuotta!

FALLA

Johtokunta

President	Paul Makela
Vice Pres.	John Laurel
Treasurer	George Peltö
Secretary	Martha J. Maki
Directors	Tauno Ahonen
	John Aspelin
	Tarja Beck
	Vendla Belway
	Paul Carlson
	Barbara Foerster
	Carl Kangas
	Marlin Kastama
	Kirsti Maki
	John Rissanen
	Reino Saari

FINNISH AMERICAN HOME ASSOCIATION

197 VERANO AVENUE • SONOMA, CALIFORNIA 95476 • (707) 935-0200

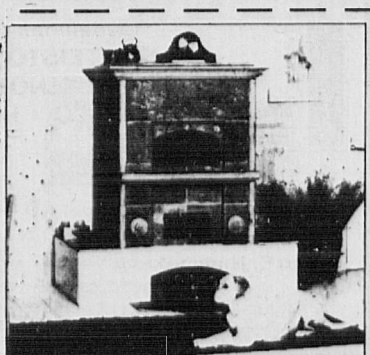
SOAPSTONE

Lähetätkää minulle korvauksetta
TuliKivi-lehti 1988.

NIMI
OSOITE
PUHELIN

TULIKIVI

The New Alberene Stone Company Inc.
P.O. Box 300, Schuylers, Virginia 22969 USA
tel. 804-831-2228, 804-831-2677

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wildfire Campstoves, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleen myymiä halutaan

MOODY'S DINER and CABINS

Erikoisia päivällisiä
Curb-palvelus

KOTITEKOISET LEIVOKSET
WALDOBORO, MAINE

Marmorisia ja graniittisia
hautakivia

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

Tulevia tilaisuuksia

Finnish Ski Clubin Uuden-vuodenvastaanottajaiset lauantaina, jouluk. 31. p:nä klo 7-1 yöllä Saiman Puistossa. Voileipäpöytä ja skandinaavista musiikkia. Lippuja myyvät Raimo Ahti, Karl Mäkelä, Valio Liedes, Veikko Honkala, Armas Kaukoranta, Rudy Lahti ja Raivaaja. Kaikki tervetulleita!

Kalevan Ritarien ja Naisten kokoukset perjantaina, tam-mik. 6, 1988 klo 7:30 ill. Kaleva Kodissa Fitchburgissa.

Korjaus: Kerroimme jouluk. 14. päivän Raivaajassa USS Constitution laivan joulukuusesta, mikä oli kaadettu ja haettu Ashbystä. Puufarmin omistajan nimestä oli erehdyksessä tullut Lina Perä. Oikea nimi on Lina Pernaa.

LEPOKOTI ...

jatkoa sivulta 5

Sairaskodista tuli, surusanoma: Arvi Mäkilä nukkui ikuiseen 13. päivä joulukuuta 86-vuotiaana. Otamme osaa omaisten suruun.

Perjantaina pastori Eino Salo piti jouluaiheisen hartaushetken ihanien joululaulujen ja kauniin musiikin kera.

Sydämellinen kiitoksemme teille kaikille tämänviikkoises-tä sekä monista kauniista hetkistä tämän kuluneen vuoden aikana. Helping Hands -ryhmälle sekä Lepokodin suurelle ystäväjoukolle esitämme suuret kiitoksemme kaikesta rakkauden työstänne tämän kuluneen vuoden aikana.

Kiitos Liisa Bertelille, joka on tilannut kotiimme "Valitut palat" vuodelle 1989. Olemme saaneet lukuisia joulukortteja, joista sydämellinen kiitoksemme.

Siunattua Joulua kaikille lehden lukijoille!

Jouluterveisin Elina Kuronen.

JOYCE I. HANNULA CFP

Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS INVESTMENT DESIGN SERVICES

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Kaikenlaisia vakuutuksia ... Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Fitchburg ja ympäristö

Suomenkieli harrastuksena

FITCHBURG, MA - Suomi on tunnetusti vaikea kieli oppia, mutta siitä huolimatta Fitchburgin Kalevan Ritarien ja Naisten kielikurssit ovat vuodesta toiseen täyttyneet innokkaista opiskelijoista.

Monilla kurssilaisilla on joko suomalaiset sukujuuret tai ovat naimisissa suomalaisen kanssa. Kieltä halutaan opiskella, jotta pärjättäisiin sukulaismatkalla Suomessa.

Mutta aina silloin tällöin joukkoon eksyy joku sellainenkin, jolla ei ole mitään yhteyksiä Suomeen, suomalaisiin tai amerikkansuomalaisiin.

Menneen syksyn alkeiskurssilla tätä jälkimmäistä ryhmää edusti **John Drabik** Leominsteristä. Hän osallistui ihan vain sen takia, että halusi opiskella uutta kieltä.

Drabik, 34, itse on sukujuuriltaan puolais-irlantilainen. Hänen isovanhempansa puhuivat puolaa, mutta vain keskenään. "Toivon, että isovanhempani ja isäni olisivat opettaneet sitä minulle," hän sanoi.

Chicagossa syntynyt ja kasvanut Drabik muutti Utahin osavaltioon 11 vuotta sitten kyllästyttyään kotikaupunkinsa vaarallisuuteen. Hän sanoi Salt Lake Cityn ja Chicagon olleen hyvin erilaisten.

"Salt Lake Cityssä näet pyssyjä kaikkialla, mutta et koskaan kuule, että ketään olisi ammuttu," hän selitti. "Chicagossa taas et näe pyssyjä missään, mutta ampumiset ovat jokapäiväisiä tapahtumia."

Vuosi sitten Drabik muutti vaimonsa Charin ja kahden pienen tyttärensä kanssa Leominsteriin. Hän työskentelee Cambridgessä pienessä graafisen tietokonealan firmassa nimeltä Number Nine.

Kielet ovat aina kiinnostaneet. Koulussa hän opiskeli latinaa, mistä on ollut tuntuva apua suomenkielen opinnoissa. Ranskan ja saksan lisäksi Drabik on opiskellut japania iltakoulussa. Ruotsinkursseillekin hän ilmoittautui, mutta liian vähäisen oppilasmäärän vuoksi, kurssi jäi pitämättä.

"Olen aina ollut kiinnostunut kaikesta uudesta," sanoo suomea Fitchburgin Kaleva Kodissa opiskellut John Drabik.

"Toivon vain, että voin jatkaa suomenkielen opintojani vielä pitkälle," hän totesi.

Drabik sanoi kaiken uuden kiinnostavan. Hän on perehtynyt kiinalaisen keittiön ja leipomisen nikseihin. Kaukoputkurssi on takanapäin, samoin öljyvärimaalaus, mitä hän opiskeli puolitoista vuotta.

"Haluan oppia kaikkea mahdollista elämässäni. Haluaisin olla upporikas ja matkustella ympäri maailmaa," hän sanoi naurusuvin.

Hän sanoo pitävänsä suomenkielestä. "Se on harmoninen ja realistinen kieli ja sitä on mukava kuunnella, vaikkei ymmärtäisi sanaakaan."

Venäjää ja espanjaa hän toivoo voivansa opiskella tulevaisuudessa. "Olisi kiva opiskella kieltä, mitä voisi myös käyttää," Drabik totesi. "Espanjahan olisi sellainen," hän lisäsi.

Drabik on paneutunut suomenkielen opintoihinsa täydellä teholla. Heti alusta alkaen hänellä oli kova halu käyttää oppimiaan sanoja, tervehdyksiä ja sanontoja. Ja Raivaajaakin hän ryhtyi lukemaan välittömästi. On jopa tilannut lehden voidakseen

jatkaa opintojaan näinä kursittomina talvikuukausina.

Pullaakin hän halusi opetella leipomaan ja saatuaan reseptin leipoi sitä Kiitospäiväsi kotiväelleen.

Tietokoneet ovat kiinnostaneet Drabikia vuosikautia. Elektroniikan parissa hän on puuhaillut 9-vuotiaasta lähtien. High School-vuosinaan hän tienasi taskurahoja korjailemalla televisioita.

"Muistan miten joskus 1967-68 isäni löysi käytetyn väritlevision pihamyynnistä ja kysyi, osaisinko korjata sen," Drabik kertoo. "Noina aikoina väritelkkari oli vielä aika harvinainen, eikä minulla ollut aavistustakaan, mitä ne pitävät sisällään. Mutta vastasin: 'Totta kai'."

Kuukauden sisällä hän sai television toimimaan. "Muistan aivan elävästi ensimmäisen kerran, kun kuva ilmestyi ruutuun. Miss America -kilpailu oli meneillään ja kaikki tytöt olivat kirkkaanvihreitä! Mutta oli todella jännittävää saada se toimimaan."

Drabikilla on seitsemän itseään vanhempaa siskoa ja kaksi pikkuveljeä. "Mutta mi-

jatkaa seuraavalla sivulla

Kirkollisia

Bethel-Seurakunta

Suomenkielinen radiohartaus *Hyvät Uutiset* lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg klo 8:45.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaus *New Life* asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 ill. aikuisten kuoroharjoitus. Klo 7:30 viikkoillan hartaustilaisuus.

Messiah Luterilainen seurakunta

Lauantaina, joulukuun 31 p., klo 7:30 ill. Englannin kielen Uudenvuoden aattoillan hartaustilaisuus.

Sunnuntaina, tam-mik. 1 p., Uudenvuoden päivänä klo 7:45 aam. luterilainen tunti WCMX, 1000 am. **Huom!** Suomen kielistä jumalanpalvelusta ei ole. Klo 9:15 aam. Sunnuntaioulu ja Raamattu luokka. Klo 10:30 Englanninkielinen Ehtoollis-jumalanpalvelus.

Tiistaina, tam-mik. 3 p., Naiskuoro ei harjoittele.

Sukulaisia etsitään

Saimme toimitukseemme kirjeen Uno Kauhaselta Siilinjärveltä Suomesta.

Kirjeessään Kauhanen kertoo selvittäneensä **Kauhanen, Argillander ja Skopa**-suvun juuria. Sukua tiedetään olevan Amerikassakin, tosin kukaan ei tiedä missä päin.

Mikäli sukunimenne viittaa sukulaisuuteen, ottakaa yhteys Uno Kauhaseen osoitteella:

Uno Kauhanen
Parolankierto 9
71809 Siilinjärvi
Finland

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

UUDET POSTIMERKIT

Kuva-aihe: Postimerkin kuva-aihe esittää hiihtäjää. Tausalla näkyvät Lahden hyppyrimäkien silhuetit.

Hiihdon MM 1989

Hiihdon pohjoismaisten lajien MM-kilpailut järjestetään Lahdessa 17.-26.2.1989. Suomen Posti- ja telehallitus laskee tapahtuman johdosta liikkeelle 25.1.1988 1,90 markan maksuarvoisen erikoispostimerkin.

Lahti järjestää jo viidennen kerran hiihdon MM-kilpailut. Kisojen järjestelyvastuun kantaa Suomen Hiihtoliiton ja Lahden Hiihtoseuran nimeämä järjestelytoimikunta, johon kuuluu kymmenen eri valokunnan puheenjohtajat sekä edellä mainittujen järjestöjen ja Lahden kaupungin edustajia.

Kaupungin keskeinen sijainti ja sen erinomainen urheilukeskus tarjoavat ihanteelli-

set puitteet tällaiselle suur-tapahtumalle.

Lahden urheilukeskus rakennettiin edellisiin, vuoden 1978 MM-kisoihin ja sitä on nyt modernisoitu mm. hankkimalla uusi tulospalvelujärjestelmä ja äänentoistolaitteisto.

Urheilukeskuksessa vierekkäin sijaitsevien hiihtostadionin ja mäkistadionin väliin on parhailaan valmistumassa Suomen ensimmäinen hiihtomuseo.

Kymmenen kisäpäivän aikana ratkotaan yhteensä viisitoista maailmanmestaruutta. Joukkuekohtaisen ilmoittautumisajan päätyttyä 2.9.1988 25 maata oli ilmoittautunut kisoihin.

Kisoihin odotetaan 250,000 kävijää, joista ulkomaalaisten osuudeksi arvioidaan 2000-3000. Kisoissa Suomea tekee osaltaan myös tunnetuksi kisojen sympaattinen maskotti, joka on joulupukin edustaja ja nimeltään Nestori.

Vaakuna

Postimaksuissa tapahtuvien muutosten johdosta posti- ja telehallitus laskee liikkeelle 2. päivänä tammikuuta 1989 uuden vaakuna-aiheisen 1,90 mk:n maksuarvoisen yleispostimerkin.

Vaakunoiden synty ajoittuu ristiretkijälle. Kun tuolloin muodostui verraten suuria armeijoita, tuli välttämättömäksi ottaa käyttöön erityisiä päälli-

köiden tunnusmerkkejä, varsinkin kun haarniska-pukeutunutta ritaria oli muuten vaikea tunnistaa.

Tavallisimmin tunnusmerkki maalattiin ritarin kilpeen, mutta se voitiin sijoittaa myös kypäran, viittaan tai hevosen loimeen. Joidenkin mahtavien päälliköiden vaakunoista saattoi muodostua myös valtakunnanvaakunoita.

Kuva-aihe: Kuva-aiheen pohjana on vanhin tunnettu valtakunnanvaakuna (Arma magni ducatus Finlandiae), joka esiintyi ensimmäisen kerran kuningas Kustaa Vaasan hautaustomerkissä Upsalan tuomiokirkossa vuonna 1581. Postimerkki on väriltään oranssi.

Joulujuhla Westminsterissä

WESTMINSTER, MA - Westminsterin kaupungintalolla joulun alla pidetty suomalainen pikkujoulujuhla veti salin täydeltä osanottajia ja yleisöä. Wilho Aalto toimi juontajana.

Jill Thibodeau, Adria ja Matthew Wright, Marcia ja Kristie Gagnon lauloivat "Jingle Bells".

Adrianne Gass, Jessica Kielinen ja Amanda Morris soitivat huilulla "Angels We Have Heard on High", "Deck the Hall" ja "Up on the House Top".

Laulut "O Christmas Tree" ja "Deck the Hall" kuultiin Bethann Johnsonin ja Morgan McGrathin laulama.

Caitlin Johnson ja Cassie McGrath viihdyttivät laulamalla "Rudolph the Red Nosed Reindeer".

"Squirrel Song" ja "Deck the Hall" oli Matthew Lemieux valinnut laulukseen, joiden jälkeen Bethanne Johnson soitti trumpettisoolon.

Lempi ja Wilho Aalto, Irene ja Andy Kamila ja Lili Marble esittivät skitsin.

Joey Kielisen laulun jälkeen Erik Klemetti viihdytti komediaan ja Bobby Straitt laulamalla "Rudolph the Red No-

sed Reindeer".

George Engman soitti hanurisikermän, Stacy Panageotis tanssi balettia ja Ellie Lucander viihdytti pianonsoitolla.

Nuorten suomalaistytöjen tanhuryhmä esitti viisi tanhua. Tanhuajat olivat Shari Boudreau, Jessica ja Lindsay Eagle, Adrianné Gass, Jennifer Hashig, Liv Hintze, Lee Iannaccone, Kristina Klemetti ja Amy Richard.

Bethlehemin kuvaelmassa esiintyivät: Suzanne Allaire, Lee Iannaccone Mariana, Kate Aalto, Eric Hannula ja Kevin Norris kuninkaina.

Marcie ja Kristie Gagnon, Adrianne Gass, Bethann Johnson, Jessica, Julie ja Kristina Kielinen, Morgan McGrath, Amanda Norris, Jill Thibodeau ja Adria Wright olivat enkeleitä.

Paimenien rooleissa nähtiin Alexi ja Keith Gallant, Joye Kielinen, Matthew Lemieux, Christopher Niinimäki, Matthew Wright ja Stacy Panageotis.

Ohjelman jälkeen joulupukki saapui paikalle jakamalla lahjoja. Lopuksi saatiin nauttia kotitekoisia herkkuja.

SUOMENKIELI ...

jatkoa edellisluvulta

bikin mukaan ihmisiin ja heidän tapoihinsakin. "Japanilaiset ja saksalaiset ovat järjestyksen ihmisiä. Suomi on rennompikieli, mutta järjestyksen pitää olla. Kiinalaisten kieli on nä taidan olla ainoa, joka haluaa kokeilla kaikkea uutta jatkuvasti."

"Minun mielestäni suomalaisten, irlantilaisten ja havaijilaisten kansallisuus heijastuu heidän kasvoistaan. Voit loukata ranskalaista tai saksalaista, mutta irlantilainen ja suomalainen antaa takaisin samalla mitalla."

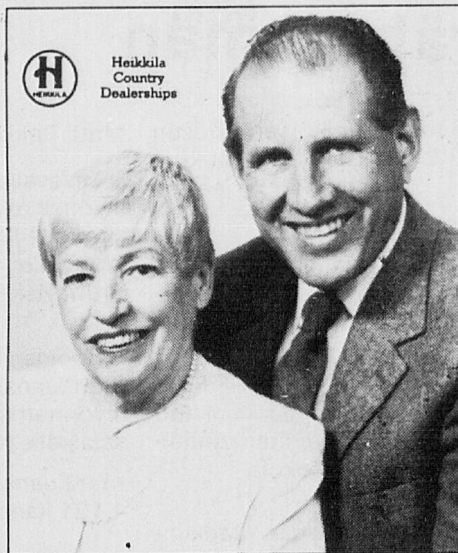
Kielen opiskelu ulottuu Dra-

yhtä sekasotkua. Ajatus kulkee paremmin kielen ollessa järjestyksellisen," Drabik uskoo.

Koska Kalevan kielikurssit keskeytyvät talvikuukausiksi, Drabik toivoo runsaslumista kunnon talvea. "Ilma on ihan teellinen lämpömittarin ollessa tuntuvasti pakkasen puolella, tuulen vinkuessa ja jos maassa on ainakin kaksi jalkaa lunta," hän sanoi tomerasti.

No, ei ole ihmeäkään, että John Drabik haluaa opiskella suomea!

Visit a Heikkila Country Dealership for New England's Lowest Prices!

Alice and Eugene Heikkila

You Pay Less Because Our Country Costs are Less:

OVER 600 NEW AND USED CARS AND TRUCKS AVAILABLE

Sales • Leasing • Rentals • Financing • Top Trade Allowances • Factory-Trained Service

LUNENBURG FORD

39 Mass. Ave.—Rte. 2A—Lunenburg
345-1011

LUNENBURG ISUZU

39 Mass. Ave.—Rte. 2A—Lunenburg
345-1011

LUNENBURG YUGO

AND FORD USED CAR ANNEX
525 John Fitch Hwy., Fitchburg • 345-2508

NORTH-END SUBARU/MAZDA

Rte. 13, Lunenburg
582-4911

NORTH-END USED CAR CENTER

Jct. of Rte. 13 and Rte. 2A, Lunenburg
345-1363

HUHTALA OIL CO.
MAIN STREET, EAST TEMPLETON

FUEL OIL
CASH ON DELIVERY
or within 10 days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

FULL SERVICE
632-1221

CASH ON DELIVERY
632-1226

**24-HOUR
BIRKNER SERVICE**
Dependability for over
10 YEARS

**Our 3rd Generation
LOCALLY OWNED**
Automatic Delivery is the same price as cash
Minimum 150 Gallons
11 Licensed Technicians
New Customers Welcomed
Our service area is from North Rutland to Orange

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Moderni taide huippuhinnoissa

Kotimaista arvostetaan

Kotimaisen modernin taiteen hinnat kohosivat varsin korkeiksi Bukowskin huutokaupassa Helsingissä joulukuun puolivälissä.

Eniten, 170,000 markkaa, maksettiin Alvara Cawéenin taulusta Katse tulevaisuuteen.

Juhani Linnovaarab teoksen Pellavaliina ja Punainen baskeri hinta nousi 160,000 markkaan.

Huutokaupassa oli tarjolla kaikkiaan 223 esinettä, jotka jakaantuivat tasaisesti taiteen ja taideteollisuuden kesken.

Järjestäjien mukaan kaikkien osastojen taso oli korkea, ja lähtöhinnat ylitettiin yhä uudelleen.

Alvar Cawénin vuodelta 1931 oleva Katse tulevaisuuteen huudettiin 170,000 markan hintaan äskettäisessä huutokaupassa Helsingissä.

Porvarit sopivat Helsingin johtopaikoista

Helsingin kaupunginvaltuuston porvaririntama pääsi yksimielisyyteen Helsingin kaupunginjohtajavalinnoista.

Sopimuksen mukaan yliopistomestarin paikka kuuluu köömukselle ja opetustoimen apulaiskaupunginjohtajan paikka annetaan kahdeksi vuodeksi kristillisten Ilmari Helimäelle ja kun hän jää eläkkeelle paikka siirtyy keskustalle.

Porvarisopimukseen päästiin, kun vaarana oli, että sosiaalidemokraatit tekivät sopimuksen eräiden pienryhmien, kuten vihreiden kanssa.

Keskustan neuvotteluasemaa paransi ratkaisevasti se, että puolue tiesi olevansa asiassa vaa'ankieliasemassa.

Kunniamerkkejä viime vuotista vähemmän

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kunniamerkkejä jaettiin tänä vuonna 4,595 kansalaiselle. Määrä on hieman pienempi kuin viime vuonna.

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan korkeimman kunniamerkin, suurristin, sai tänä vuonna pääministeri Harri Holkeri ja ritarikuntien kansleri Esko Rekola.

Suomen Leijonan ritarikunnan suurristejä jaettiin niin ikään kaksi kappaletta, toinen pääjohtaja Jaakko Lassilalle ja toinen toimitusjohtaja

Matti Pekkasselle.

Tasavallan presidentti myönsi harvinaisen Pro Benignitate Humare -mitalin turkulaiselle opettajalle Toini Grönqvistille.

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan kunniamerkki myönnettiin 3,474 kansalaiselle ja Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkki 1,121 kansalaiselle.

Pro Finlandia -mitali myönnettiin tänä vuonna yhdelletoista ansioituneelle taiteen ja kulttuurin edustajalle.

Maataloustuki maksaa miljardeja

Pohjoismaiden valtiovarainministeriöt ovat tutkineet maataloustuotteiden hintatukea Pohjoismaissa.

Tulosten mukaan hintatuki maksaa kuluttajille ja veronmaksajille miljardeja vuodessa. Suomessa kustannukset ovat suurimmat eli 2-3 miljardia markkaa vuodessa.

Tutkimuksessa ehdotetaan hintatuesta luopumista ja vähittäistä siirtymistä viljelijöille maksettavaan suoraan tulo-tukeen. Hintatuella annetaan tutkimuksessa murskaava

tuomio.

Hintatuki ei vaikuta alentavasti elintarvikkeiden hintaan, vaan kapitalisoituu maan hintaan. Lisäksi hintatuki kiihdyttää tuotantoa ja on ylituotannon suurin syy.

Lisäksi tuki halvaannuttaa maatalouden markkinahakuisuuden, eristää maatalouden muusta yhteiskunnasta ja vääristää maailmanmarkkinahintoja.

Liikanen haukkui opposition

Valtiovarainministeri Erkki Liikanen kuritti kovin sanoin oppositiota, koska oppositio-puolueet aikovat yksissä tuumin äänestää hallituksenverouudistuksen tärkeimmät lait yksivuotisiksi.

Erityisen pettynyt Liikanen oli skdl:oon ja sanoi, että eduskunnassa ei enää ole vasemmisto-oppositiota, kun skdl:kin tukee oikeisto-oppositiota kaataakseen suuryritysten verotuksen kiristysten.

Samalla tavalla Liikanen arvosteli vihreitä aatteidensa unohtamisesta keskustaa tukeakseen.

200 miljoonaa sponsorointiin

Suomalaisyhtykset käyttävät tänä vuonna 200 miljoonaa markkaa sponsorointiin. Suurin osa sponsorirahoista eli 80 prosenttia menee urheilulle.

Yrityksistä 58 prosenttia eli noin 1,100 yritystä harjoittaa sponsorointia. Kulttuurin osuus markoista on 13 prosenttia, tieteiden viisi ja sosiaalisten kohteiden kolme prosenttia.

Enää tukea ei kuitenkaan jaeta jokaiselle anojalle, vaan sponsoroitavien lukumäärää vähentämällä on rahaa alettu keskittää tiettyihin kohteisiin.

Yksi viime aikojen suurimmista sopimuksista oli olympiakomitean ja Keskon eli K-ryhmän sopimus, että olympiatunnus on seuraavan olympiadin Keskon käytössä 10 miljoonan markan hintaan.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomaille 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420
Puh. (617) 343-3822

* Celebrating our 25th Anniversary *

FINNEXPRESS

FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE

WEEKLY DEPARTURES—WEEKLY RETURNS

MINIMUM STAY 1 WEEK — MAXIMUM STAY 1 YEAR

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

NEW YORK \$525 • SEATTLE \$625

LOS ANGELES \$725 • MONTREAL \$645*

* RULES AVAILABLE UPON REQUEST

CHILDREN 50% — INFANTS 10%

MONEY-SAVING TAX-FREE CONNECTIONS FROM ALL OTHER AIRPORTS IN NORTH AMERICA

SEATS ARE LIMITED — RESERVE YOURS EARLY
FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL

SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989

800 223-0567

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Talvi on tullut Helsinkiinkin.

Kekkonen halusi kaataa Koiviston

Presidentti Urho Kekkonen halusi kaataa vuonna 1981 silloisen pääministeri Mauno Koiviston hallituksen.

Tämän tiedon antoi julkisuuteen entinen Suomen Pankin pääjohtaja Ahti Karjalainen ja keskustan puheenjohtaja Paavo Väyrynen vahvisti tiedot.

Karjalainen sanoi lisäksi, että Kekkonen halusi seuraavaksi pääministeriksi hänet. Karjalaisen mukaan kyseessä oli lisäksi Kekkonen kannanotto presidentin seuraajakysymykseen.

Koiviston hallituksen kaatuminen kilpistyi kuitenkin Kekkonen sairastumiseen syksyllä 1981.

Telakat yhdeksi

Suomalaisista telakoista ollaan tekemässä yhtä suurta jättiyhtiötä.

Uuden yhtiön ydin olisi Wärtsilän Meriteollisuus, jonka ympärille koottaisiin Rauma-Repolan ja Hollmingin telakat.

Suunnitelmien mukaan Wärtsilä luopuisi enemmistöstään Meriteollisuudessa, josta se tällä hetkellä omistaa 70 prosenttia ja Valmetin osuus on 30 prosenttia. Uusiksi osakkaiksi tulisivat Rauma-Repolan ja Hollming.

Uuteen suureen yhtiöön ajaa suomalaisia telakoita mm. Neuvostoliiton kanssa käytöksen neuvottelujen viivästyminen sekä valtion mahdolliset telakkatuet, koska Euroopan Yhteisön maat eivät suostu vähentämään tukiaisiaan telakoille.

Seurakuntavaaleihin ei poliittisia tunnuksia

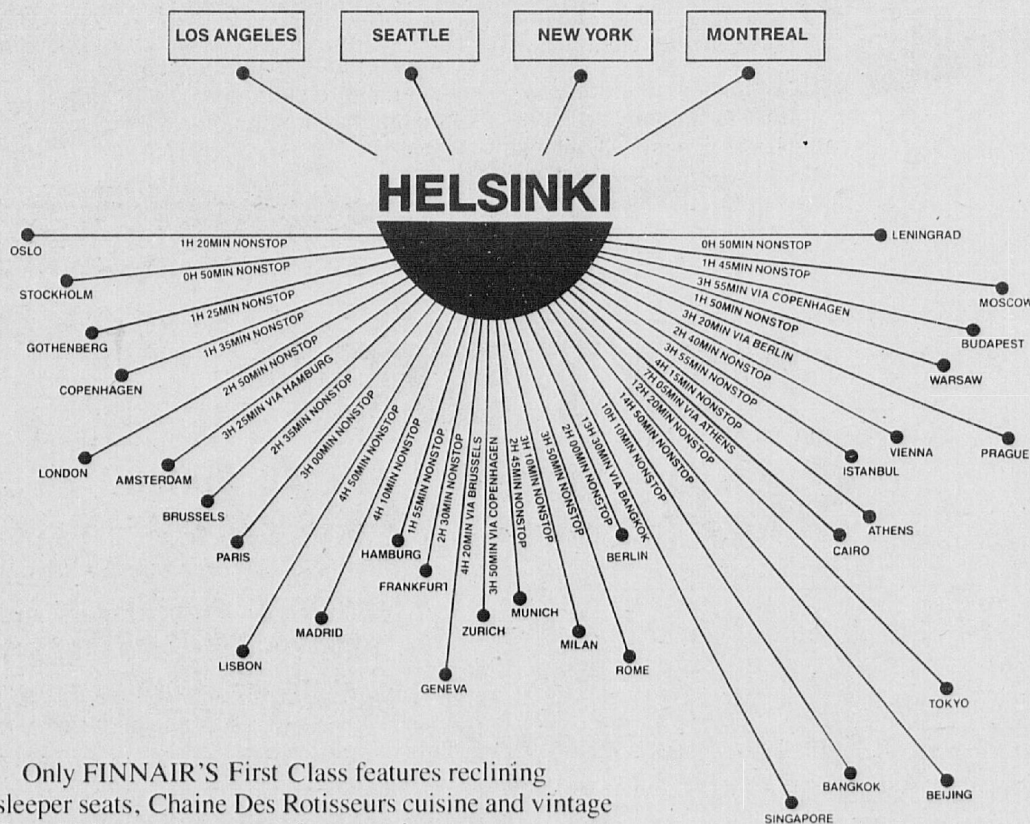
Suomen seurakuntavaaleissa ei sallita vielä poliittisia tunnuksia.

Asiasta äänesti kirkolliskokous, jonka äänestyksessä poliittisten tunnuksien puolesta äänesti 77 edustajaa, mutta 29 vastusti. Tämä riitti, sillä muutokseen olisi tarvittu kahden kolmasosan enemmistö.

Poliittisia tunnuksia vastustivat mm. arkkipiispa John Wikström sekä piispat Yrjö Sariola, Matti Sihvonen ja Kalevi Toivaiainen.

Sen sijaan poliittisten tunnuksien puolesta äänestivät mm. piispat Paavo Kortekangas, Erik Vikström ja Samuel Lehtonen.

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room... plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-223-5700; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI KULMILTA

Leffapalkintoja

Elokuvasaan "Annie Hall" Woody Allen valitti, että Los Angelesissa ei tehdä mitään muuta kuin jaetaan palkintoja.

Totta tai ei, mutta ainakin tällä hetkellä olemme palkintojen jakamisajassa. Los Angeles Film Critics Association aloitti palkintoketjun nimittämällä Tom Hanksin ("Punchline", "Big") ja Christine Lahden ("Running on Empty") vuoden 1988 parhaiksi näyttelijöiksi.

Ruotsin verotus keveämmäksi

Kaikkien Ruotsin palkansaajien vero alenee. Yhdeksän kymmenestä palkansaajasta maksaa vastaisuudessa vain kunnallisveroa. Useimpien palkansaajien valtionvero poistetaan tuloverotuksessa. Tämä merkitsee, että verotusaste laskee keskimäärin 30 prosenttia kaikilta, joilla on enintään 160,000 kruunua verotettavaa tuloa vuodessa.

Jotta palkkatuloista maksettavaa veroa voitaisiin alentaa, ehdottavat sosiaalidemokrit pääoman, lähinnä osakkeiden, verotuksen koventamisesta. Hallitus haluaa myös uuttaa arvonlisäveron nykyistä useampiin tavaroihin ja palveluihin.

Sekä hallitus että ammattiliittojen keskusjärjestö LO luonnehtivat verouudistusta täysin uudeksi verojärjestelmäksi - eikä ainoastaan marginaaliverouudistukseksi.

Nälän ennustetaan jatkuvan ensi vuonna

Maailmanlaajuiset hätäapuohjelmat jatkuivat tänä vuonna ennätysvauhtia, eivätkä ensi vuodeksi laaditut ennusteet elintarvikkeiden hätäavusta osoita tarpeen vähenemistä. Näin sanoo YK:n alainen Maailman elintarvikeapu WFP.

WFP on maailman suurin ruoka-avun välittäjä. Tänä vuonna järjestö on vienyt elintarvikkeita 31 kehitysmaahan yhteensä 14.5 miljoonalle ihmiselle.

Tämän vuoden aikana sen elintarvikeavun määräksi arvioidaan 820,000 tonnia. Määrä on sama kuin viime vuonna ja suurin, jonka WFP on 25 toimintavuotenaan välittänyt.

Ensi vuonna WFP:n odotetaan vievän kiireellistä elintarvikeapua eri maihin 800,000 tonnia. Tässä ei ole mukana Pakistanissa ja Iranissa olevien afganistanilaisten pakolaisten tarpeita.

Kosmonautit havaitsivat maanjäristyksen

Neuvostoliiton Mir-avaruusaseman kuusi kosmonauttia näkivät Armenian maanjäristyksen avaruudesta.

- Havaitsimme maanpinnalla epätavallista liikettä. Emme ensin tiedäneet, että olimme Neuvostoliiton yläpuolella, kertoi aluksen miehistöön kuuluva Musa Manarov pariisilaiselle tiedeinstituutille.

Myöhemmin Moskovassa sijaitseva avaruuskus ilmoitti, että Armeniassa oli tapahtunut maanjäristys. Mir ei kuitenkaan enää ollut tuhoalueen yläpuolella.

- Kun jälleen olimme Armenian yläpuolella, pystyimme välimatkasta huolimatta erotamaan raunioita ja liikenneuuhkien tukkimia teitä. Alueen yllä leijui pölypilviä, räunnot savusivat ja siellä täällä näkyi tulen loimotusta, kertoi avaruuslennolla mukana ollut ranskalainen Jean-Loup Chretien.

Neuvostoliiton tiedeakatemian kehotti aluksen miehistöä ottamaan mahdollisimman paljon valokuvia tuhoalueesta, kertoi sanomalehti France-Soir. Niiden avulla pyritään saamaan selville, miksi maan kuoren vavahtelut olivat niin voimakkaita.

ASEISTAKIELTÄTYJÄT ... jatkoa etusivulta

tä julkaistiin 1970-luvulla. Heitä oli tuolloin vuosittain kolmisen tuhatta. Maan sisäisten levottomuuksien lisääntyminen ja rajakonfliktien paisuminen täysimittaisiksi sodiksi nosti maan alle painuneiden asevelvollisten määrän 1980-luvulla moninkertaiseksi.

Armeijan käyttö mustien kaupunginosissa räjäytti tilanteen. Puolustusministeriön mukaan paikoitellen jopa puolet miehistä vältteli palvelusta. Tilastoja ei ole vuoden 1986 jälkeen julkaistu.

"Lomamatkat" Eurooppaan ja Pohjois-Amerikkaan jäivät useilla yksisuuntaisiksi; maasta lähdettäessä alibina piti olla paluulippu. Arviot pysyvästi ulkomaille jääneistä vaihtelivat muutamasta tuhannesta 15,000:een.

Poliittisesti merkittävää

Etelä-Afrikan valkoisia on vähemmän kuin suomalaisia. Laajamittainen pako armeijasta vaikuttaa jo merkittävästi miesvoimaan. Pakoilu on kuitenkin ensisijassa poliittisesti merkittävää. Sitä pidetään suurimpana valkoisten aktiivisena vastarintaliikkeenä. Asevelvollisuus on alkanut jakaa koko valkoista vähemmistöä.

Hallitus on jo pitkään pyr-

kinyt rajoittamaan asevelvollisuuden vastaista liikehdintää. Aseistakieltäytymiseen kehoittamisesta voi saada jopa kuuden vuoden tuomion. Vuonna 1983 syntyi maassa asevelvollisuuden vastainen kampanja, ECC.

Epäsuorasti aseistakieltäytymisen puolesta puhunut liike kasvoi pidätyksistä ja kielloista huolimatta tämän vuoden syksyn alkuun saakka, jolloin siltä kiellettiin toiminta.

Paluu mielessä

Jo ennen maan sisällä syntyneitä liikettä olivat asepalvelun takia maanpakoon

lähteneet perustaneet Lontoossa ja Amsterdamissa toimistot auttamaan uusia pakolaisia. Sodanvastustajien komiteat tekevät yhteistyötä kaikkien apartheidia vastustavien järjestöjen kanssa. Pian avataan toimisto myös Italiaan.

Monet pakolaiset odottavat Matthew Templen lailla mahdollisuutta palata takaisin Etelä-Afrikkaan. Matthew työskentelee Lontoossa pakolaisten komiteassa. Euroopassa oli viimeksi Vietnamin sodan aikana näin suuri joukko aseistakieltäytyjiä liikekannalla.

Tom Lindhal (Demari)

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350 (in New York City, call 718-657-7700; in Los Angeles 213-655-8600).

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS®

THE AIRLINE OF SCANDINAVIA